

*In zmaga,
ki premaga svet,
je naša vera.*
(1 Jn 5,4)

Prijatelj

1 feb. / mar. 2021
letnik LIII; 2,10 €

Revija bolnikov, invalidov in njihovih prijateljev

Prijatelj

Revija bolnikov, invalidov
in njihovih prijateljev
Plečnikova 29, 3000 Celje
letnik LIII, št. 1/2021
ISSN 1318-7147

Dragi preizkušani bratje in sestre!

Letos so me naprosili, da za Prijatelja pišem uvodnike. Naj se vam najprej predstavim. Sem Jože Kužnik, upokojeni duhovnik, ki bivam v Domu sv. Jožefa v Celju. Izhajamo iz župnije sv. Martina v Laškem. Že kot otrok sem zbolel na nogi in postal invalid. Kljub temu sem dokončal teologijo in bil leta 1971 posvečen za duhovnika. Potem so se vrstile postojanke mojega dela: Maribor, Celje, Stranice, Maribor, Velenje, Šentilj pri Velenju, Maribor in končno Škofijski ordinariat v Celju. Leta 2016 so mi amputirali nogo in pristal sem v Domu sv. Jožefu v Celju. Božja pota so res nepredvidljiva in Njegovi načrti nam nerazumljivi. Vendar, »kar Bog stori, vse prav stori, četudi nam se prav ne zdi«, pravi naš star pregovor. In tako me je Bog čudovito vodil skozi življenje po svoji poti. Tudi vaša pot je nekaj posebnega, edinstvenega, Božjega!

Za nami je novo leto, ki je še vedno v primežu koronavirusa, toda z upanjem, da bo cepivo premagalo to nadlogo. A veliko je odvisno tudi od nas, če se bomo držali potrebnih ukrepov. Morda se sprašujemo, zakaj Bog dopušča to trpljenje. Najprej moramo priznati, da smo za COVID-19 v veliki meri krivi sami in da zanj ni kriv Bog. Kriv je človek! Kar pa se tiče trpljenja kot takega: Kristjani vemo, da ima tudi trpljenje svoj smisel. Z njim lahko zadoščujemo za grehe, lahko pa ga darujemo tudi za rešenje svojih bližnjih. Pravo krščansko sprejemanje trpljenja se ravna po vzoru Kristusa, ki je trpel, da bi s svojim trpljenjem zadostil za naše grehe. Trpljenje je lahko tudi blagoslov za nas! Sveti Pavel nas spodbuja (Flp 1,29): »Vam je bilo milostno dano, ne samo da v Kristusa verujete, ampak da zanj tudi trpite.«

Naj v novem letu »razjasni Bog svoje obličje nad vami«!
Pozdravljeni!

Jože Kužnik

Duhovni uvod

Lurd, kraj telesnega in
duhovnega ozdravljenja 2

Pogovor z

Blažiti bolečino je božansko delo 6

Osrednja tema

Razumeti življenje 16

Pričevanja in drugi prispevki

Danes me ne bo v sonček, ker ... 19

Moja leta v Zavodu v Kamniku 20

Kjer se pomnožijo težave,
se še bolj pomnoži milost 23

Zdravstveni delavci

Metoda Montessori
pri delu z dementsnimi osebami 25

Papeževa beseda

Poslanica svetega očeta Frančiška
za 29. svetovni dan bolnikov 27

Marija, Zdravje bolnikov

Čudežna ozdravitev
Amalije Chagnon v Lurdu 32

KBBI

Osebna asistenca 34

Spremembe v življenju 36

Študentka invalidka v času
koronavirusa 39

Dovolj ti je moja milost ... 42

Molitev rožnega venca preko 44

internetne povezave Zoom 44

Srečno poročena 46

Spominjamo se

Slovo od Pepce Bogataj 47

Slovo od Milene Škufca 48

Slovo od Rozalije Jakob 49

Izlet na invalidskem vozičku

Pot ob Krki 50

Razvedrilo

55

Fotografija na naslovnici:
foto: Miha Lokovšek

Prispevke za št. 2/2021
pošljite do 5. marca 2021.

Tokrat ne spreglejte

6

Blažiti bolečino je božansko delo

Pogovor s s. Emanuelo Žerdin

16

Razumeti življenje

Osrednja tema,
ki jo piše Irena Švab Kavčič

foto: CNS photo, Paul Haring

27

Poslanica papeža Franciška

29. svetovni dan bolnikov

50

Pot ob Krki

Nov predlog izleta, ki ga pripravlja
Janez Medvešek

Lurd, kraj telesnega in duhovnega ozdravljenja

Miro Šlibar, bolniški duhovnik in lurški kaplan

Z romarji pred lurško Baziliko sv. Rožnega venca

Moja »oddaljena bližina«

V tem predolgem obdobju koronavirusa zelo pogrešam srečevanja z bolniki, pa tudi redne sv. maše v Soči. Moja »oddaljena bližina«, ki se vas kljub temu lahko dotakne, je dobra misel, pozdrav po telefonu ali SMS-sporočilo, spomin pri sv. maši, ki jo vsak dan darujem v kapeli pri Marijinih sestrah na Dobrovi ... Rad tudi hodim po gozdu, največkrat na Vrhe nad samostanom. Zaradi

trenutne situacije in priporočil grem običajno sam. Pa resnično sam? Pogosto me pokliče kdo po telefonu na melodijo pesmi *Zvonovi zvonijo ...*

Moj »spremljevalec« na poti je rožni venec, ki ga je med drugim tako priporočala Marija v Lurdu in tudi ob drugih prikazovanjih. To je moj »dotik« z Lurdom, ki tudi v teh časih ni izključen. Ob hoji imam pogosto odprto spletno stran s prikazom lurške votline in spremljam molitev rožnega

venca v različnih jezikih. Tako sem z vami v Lurdu tudi na ta način. Sredi poti na Vrhe je v naravni votlini tudi podoba Lurške Marije, tiste z lurško vodo. Vedno s to vodo blagoslovim na vse strani, ne le lurške romarje, ampak vse, ki jih priporočam Božjemu in Marijinemu varstvu. Marsikdaj med potjo po spletu spremljam tudi sv. mašo iz Lurda.

Moj »spremljevalec« na poti je rožni venec, ki ga je med drugim tako priporočala Marija v Lurdu in tudi ob drugih prikazovanjih. To je moj »dotik« z Lurdom, ki tudi v teh časih ni izključen.

Pa še nekaj vam zaupam. Nikomur ne povejte in ne vzemite nadaljnega pisanja kot samohvalo. Meni je v dvojno korist: za duhovno in telesno zdravje. Ker pa ste vključeni v to tudi vi, koristi tudi vam. In kaj je to? Veste, da lansko leto (2020) zaradi trenutnih razmer nismo romali v Lurd z bolniki, invalidi in starejšimi skupaj z UNITALSI iz Italije. Škoda, bilo bi jubilejno, dvajseto, in petnajsto z UNITALSI. Pa sem se odločil, da to oddaljenost od Dobrove do Lurda v Franciji naredim po tukajšnjih hribih. Vseh kilometrov iz Dobrove do Lurda

je 1527, sam pa sem jih prehodil že nekaj nad 1800. Če seštejem približno premagano višinsko razliko v vzponih minulo leto, bi jih bilo za goro na vrhu sveta, Everest, blizu 9000 metrov nad morjem, pri čemer ne štejem maševanja na Kredarici. Če se malo pošalim, vas vse objemam z vrha sveta. Želel bi, da bi do 29. svetovnega dneva bolnikov, 11. februarja 2021, prehodil toliko kilometrov, kot zapisujemo letnico tega leta. Omenjeno sem zapisal tudi zato, ker želim, da tudi vi naredite nekaj zase s hojo, pisanjem, poslušanjem, potrpljenjem ...

Foto: arhiv Miro Šilbar

Obhod v votlini prikazovanj

foto: arhiv Miro Šlibar

Miro Šlibar ob jaslicah na Vrheh (603 m), ki jih je sam postavil

Osebno srečanje z Lurdom

Kot bogoslovec tretjega letnika sem se leta 1973 prvič pridružil prostovoljcem ob spremljanju slovenskih romarjev z vlakom v Lurd v organizaciji p. Marjana Šefa in pod duhovnim vodstvom takratnega mariborskega škofa Držečnika. Drugo romanje je bilo dve leti kasneje, naslednja tri so bila z različnimi skupinami; sledilo je 14 romanj skupaj z UNITALSI iz Italije z blizu 1000 romarji iz vse Slovenije. Močno se veselim naslednjega, ki bo dvajseto po vrsti. Kako lepo bi bilo, da bi ob 30. obletnici Slovenije spet

skupaj Slovenci poromali v Lurd, kar smo že načrtovali.

Sporočilo Lurda

Štiri leta zatem, ko je 8. decembra 1854 papež Pij IX. slovesno razglasil dogmo Marijinega brezmadežnega spočetja, se je Devica Marija prikazala revni štirinajstletnici, Bernardki Soubirous v vasi Lurd v Franciji. Po zadnjem, osemnajstem prikazanju v masabielski votlini, ki je bilo 16. julija 1858, je Marija za romarje, ki so se zatekali k njej, dosegla številne duhovne in telesne milosti. Te se

običajno pojavijo med sv. mašo, prejemanjem zakramentov, pri procesijah s sv. Rešnjim Telesom in z lučkami, na križevem potu, pri katehezah, med kopelmi v bazenih in pitju vode pri izviru, ki se je čudežno pojavil med devetim prikazovanjem, 25. februarja 1858.

V Lurdu je bilo od leta 1858 do današnjih dni več tisoč ozdravljenj, ki jih znanost ne zna razložiti. Cerkev je po dolgem preučevanju doslej priznala 70 čudežnih ozdravljenj. Zadnjega je bila deležna sestra redovnica Bernadette Moriau, ki je svojo pot iz neozdravljive bolezni popisala v knjigi *Moje življenje je čudež*, s podnaslovom *Nikoli ne smemo obupati*. Knjiga je izšla pri založbi Družina leta 2020.

To dokaj skromno število priznanih ozdravljenj nam ne sme vzeti poguma. V tem številu niso zajete brezštevne duhovne in telesne milosti, ki so jih bili deležni tisti, ki so se v težkih trenutkih z zaupanjem obrnili na Lurško Mater Božjo.

V tem skromnem, a še kako trdnem kraju, saj gre za skalno votlino, Cerkev rade volje pozdravlja Marijo, predvsem kot Brezmadežno, »polno milosti«, in – kot beremo v Svetem pismu – Jezusovo Mater, ki je v Kani Galilejski naročila (Jn 2,5): »*Kar koli vam reče, storite.*«

O romanju v Lurd je ganljiv zapis upokojene medicinske sestre, ki je v Lurdu zaznala, kako milo in globoko je

vplival ta sveti kraj na vse, še posebej na bolnike in preizkušane. Ivanka Petrovič je svoje doživljanje ubesedila takole: »Kako spokorno in v tihoti so se vile velike množice bolnikov na

V Lurdu je bilo od leta 1858

do današnjih dni več tisoč

ozdravljenj, ki jih znanost

ne zna razložiti. Cerkev

je po dolgem preučevanju

doslej priznala 70 čudežnih

ozdravljenj.

vozičkih in njihovih spremljevalcev k votlini, k bogoslužju v Bernardkino cerkev, cerkev sv. Jožefa, v Pijevo baziliko, po kozarec lurške vode, po križevem potu ... Nepozabno je bilo, ko smo sedeli ob reki Gava nasproti lurške votline in molili rožni venec z Bernardko. Posebno močno sem začutila Božjo bližino, ob sebi sem čutila mojega pokojnega sina, mamo, očeta, brata. Solze so kar pritekale.«

Odkar sem od leta 2014 lurški kaplan, sem poklican k še večji ljubezni do bolnikov in Marije. K temu vabim tudi vas, ki se vas vseh spominjam in molim za vas ob 29. svetovnem dnevu bolnikov, ki ga obhajamo prav na praznik Lurške Matere Božje, 11. februarja.

Blažiti bolečino je božansko delo

Pogovarjal se je Miro Šlibar; pripravil Viljem Kaučič

Foto: arhiv s. Emanuele Žerdin

Obiski po domovih v okviru dolgotrajne oskrbe

S. Emanuela Žerdin je oseba, ki jo je veselje poslušati in se z njo pogovarjati. Je preprosta, vesela, prijazna, spoštljiva. Svoje življenje je posvetila službi ubogim, kar ima v tem času koronavirusa, ko po vsem svetu zaradi njega umira na deset tisoče ljudi, še poseben pomen. Vendar pa smo kristjani ljudje upanja, ki znamo tudi sredi največje teme zagledati luč. In to svetlobo nam pomaga razkrivati tudi s. Emanuela. Prepustimo se tej svetlobi in ji sledimo.

Draga s. Emanuela, preden začneva, naj povem našim bralcem, da je vse, kar bova izrekla ob tem

pogovoru, v večjo Božjo slavo, ker nam daje tako različne talente in darove. Zdaj pa vas prosim, da razgrnete med nas svojo osebno izkaznico.

Na moji osebni izkaznici piše, da sem rojena v Prekmurju v Žižkih. Rada rečem, da so Žižki najmanjša, a zame najlepša vas na svetu. Rodila sem se v kmečki družini, krstili pa so me pod imenom Mala Rezka oziroma Terezija. Sestra in brat še živita, starši, ki so me vzgajali v trdni veri, pa so žal že pokojni. V šoli sem se zmeraj rada učila. Že takrat sem rada pisala

spise. Sodelovala sem celo na Radiu Ljubljana, kot se je nekdam imenoval sedanji Radio Slovenija. Ves čas pa sem v sebi čutila močno željo, da bi za ta svet naredila nekaj lepega. K temu me je zelo nagovarjal zgled preproste redovnice s. Evangeliste iz naše vasi, ki je bila po izobrazbi sicer učiteljica, vendar po vojni ni smela učiti. Živela je v zelo revnem stanovanju in poučevala verouk kot katehistinja. Bila je plemenita oseba, povrhu pa še umetniška duša. Igrala je klavir, pisala je pesmi, delala je ročna dela. Ta njena razpetost med uboštvom in duhovno veličino me je zelo nagovarjala.

Kako pa ste se srečali s svojo redovno skupnostjo Franciškank Brezmadežnega spočetja (FBS)?

To je bilo na mojem obisku v Črni gori, kjer sem imela sorodnico, teto Angeliko, ki je bila redovna sestra. O samostanusem imela čisto svojevrstno predstavo. Mislila sem namreč, da je to velika hiša z visokim obzidjem in strogim hišnim redom. V Brezoviku v Črni gori pa sem dobila čisto drugačen vtis. Sestre niso bile zaprte med štiri stene, ampak so delale v tuberkulozni bolnišnici in stanovale v preprosti hiši pred bolnišnico, ki je bila polna rož, tako po oknih kakor tudi po vseh sobah. V šali večkrat rečem, da so bile rože tiste, ki so me zapeljale, da sem vstopila v samostan. Tu me je prevzelo morje mladih sester, ki so urno švigale med bolnišnico in tem samostanom, za katerega je veljalo, da ima vedno odprta vrata za vse ljudi, še posebno za uboge. V tem okolju sem začutila,

V šali večkrat rečem, da so bile rože tiste, ki so me zapeljale, da sem vstopila v samostan.

Tu me je prevzelo morje mladih sester, ki so urno švigale med bolnišnico in tem samostanom, za katerega je veljalo, da ima vedno odprta vrata za vse ljudi ...

da sem poklicana za ta način življenja in da lahko prav tukaj v imenu Boga naredim nekaj dobrega za ljudi.

Preteklo leto je bilo posvečeno medicinskim sestram in babicam. Vsako leto 12. maja obhajamo tudi mednarodni dan medicinskih sester. Ste ga v službi kaj proslavili?

Trenutno delam v Domu sv. Jožef v Celju, kjer sodelujem v evropskem projektu dolgotrajne oskrbe. Na ta dan smo medicinskim sestram podarili rože in se malo pogostili ob sladkarijah. V Domu imamo sicer tako ali tako vsako prvo sredo srečanje vseh zaposlenih, ker sta tako Dom kakor tudi sredi posvečena sv. Jožefu. Na koncu spomladanskega vala epidemije smo imeli na Svetini pri Mariji Snežni čudovito zahvalno sv. mašo, kjer se je vodstvo Doma posebej zahvalilo medicinskemu osebju. Ne

samo medicinskim sestram, ampak tudi bolničarkam, strežnicam ter vsem drugim, ki živijo in delajo za ljudi in brez katerih Dom ne bi mogel delovati.

»Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.«

Ste želeli delati prav kot medicinska sestra ali kaj drugega?

V začetku pravzaprav nisem računala na to, da bom postala medicinska sestra. Tega poklica sem se celo malo bala. Moj ideal je bil bolj lik teologinje, ki otroke poučuje verouk. V tistih časih je bil to nov in precej popularen pogled na poslanstvo redovne sestre. Potem pa je v Črni gori za tuberkulozo zbolela ena od mlajših medicinskih sester in zdravnik je naše sestre prosil, če bi poslale kakšno sestro, da bi jo zamenjala in bi vmes tudi naredila šolo za ta poklic. Sestre pa so predlagale mene. To povabilo sem sicer sprejela z velikim veseljem, a hkrati tudi z velikim strahom, ki pa sem ga sčasoma vendarle premagala. Danes je poklic medicinske sestre zame eden najlepših poklicev. Pravijo tudi, da je to edini poklic, ki ga nikoli ne bodo mogli nadomestiti roboti, saj nikoli ne bodo zmožni sočutja in izražanja čustev, ki so bistveni sestavni del te službe.

Zakaj mislite, da danes ni več toliko zanimanja za vaš poklic?

Bojim se, da smo v tem poklicu preveč delali na strokovnosti in zato nekoliko izgubili duhovno dimenzijo, zaradi česar mladi ljudje čutijo nekakšno praznino. Res je tudi to, da so plače nizke in da bi si ti ljudje, še posebej po domovih za starejše, zaslužili boljše. Včasih me v dušo zaboli, ko vidim mlade ljudi, ki nekaj časa delajo pri nas, nato pa si zaradi nizke plače poiščejo drugo delo. Zaposlijo se v kakšni tovarni ali pa odidejo v Avstrijo, ki ponuja veliko boljši zaslužek. Vidim, da ti mladi delajo s srcem in imajo lep odnos do bolnikov, vendar nimajo duhovne opore, ravno duhovna dimenzija pa je tista, ki poklicu medicinske sestre da privlačno lepoto.

Imate v mislih kakšen konkreten primer?

Da, v to me je prepričal dogodek v Črni gori, ko je neka majhna deklica prišla na obisk k svojemu dedku. Potem ko je opazovala redovnice, kako delamo z bolniki, je vprašala dedka: »Dedi, kdo so te žene?« On pa ji je odgovoril: »To so naše sestre!« Deklica pa je začudeno odvrnila: »Čigave sestre pa so?« Če smo bili pozorni, smo lahko opazili, da deklica ni vprašala po tem, kakšne sestre so to, ampak čigave! Zdelo se ji je povsem naravno, da biti sestra pomeni imeti brata ali sestro, saj ne moreš biti sestra samemu sebi. Prav zato mi ni všeč strokovni naziv zdravstveni tehnik, saj v sebi nima lepote in toplote, kot ga ima naziv »sestra«. V ospredju pomena besede »sestra« namreč ni strokovnost, ampak srce.

Foto: arhiv s. Emanuele Žerdin

Skupnost sester v Krškem

Imate kakšen konkreten nasvet, kako in kje naj zdravstveno osebje polni svoj »duhovni akumulator«?

V prvi vrsti preko stika z duhovniki in bogoslovci, ki pa morajo imeti pravi pogled na duhovnost. Duhovnost namreč nima samo besedne dimenzije, ampak tudi telesno. Človeška telesa imajo posebno dostojanstvo, saj smo ljudje ustvarjeni po Božji podobi. Naloga medicinskih sester je v tem, da to dostojanstvo ohranjajo tako, da bolnika umijejo, nahranijo in preoblečejo, kar pa vedno zahteva telesni stik. In Jezus je rekel (Mt 25,40): *»Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.«* Telesna dela usmiljenja so jedrni del krščanske duhovnosti, saj telo bolnika omogoča stik z Jezusovim telesom, zaradi česar je sveto. In če se bodo duhovniki zavedali tega poslanstva sester in pomena telesne dimenzije duhovnosti, bodo veliko lažje pristopili k njim in k bolnikom.

Čutili bodo namreč, da že s tem, ko se jim približajo, vstopajo v sveti prostor. Imam zelo lepo izkušnjo sodelovanja s pripravniki za vstop v bogoslovje, ki so nekaj dni delali kot prostovoljci v ljubljanskem hospicju, torej med najtežjimi bolniki. Videla sem, da so fantje to nalogo zelo dobro opravili in da so dojeli, da se telesa bolnikov dotikamo z enakim spoštovanjem kakor svete Hostije.

Hočete s tem povedati, da bi morali duhovniki dati večji poudarek pristnemu neposrednemu stiku z bolniki in zdravstvenim osebjem?

Da, najprej je treba človeka začutiti, navezati z njim osebni stik, šele nato pridejo na vrsto besede. Osebe z duhovnim poklicem imamo včasih občutek, da moramo ves čas poučevati in oznanjati evangelij z besedo. A zdi se mi, da mora biti prvi duhovnikov korak prav v tem, da k človeku pristopi kot navaden človek. In da se ob tem

Foto: arhiv s. Emanuele Zerdin

Delo v času koronavirusa

zaveda, da je ta, v življenje katerega vstopa, ranjeno telesno bitje, ki včasih ne potrebuje nič več kot samo dotik, čeprav je umazan ali pa pobruhan. Morda preklinja in se jezi na Boga. To, da ta oseba v duhovniku odkrije Božjega glasnika, ki ima nalogo oznanjati Božjo besedo, je samo nadgradnja osnovnega pristopa, ki poteka na ravni telesnosti. Pristnost Božje besede lahko bolnik odkrije v duhovniku le, če se ta ne boji dotakniti se njegovega telesa, saj se preko njega dotakne tudi bolnikove duše.

Pa ne samo bolnikove in sestrine, ampak tudi duše starejših, ki prav tako hrepenijo po duhovnosti.

Da. Rada se spomnim svoje mame. Bila kmečka žena in je celo življenje

veliko delala. In potem je prišlo do tega, da smo vsi trije otroci odšli od doma in ostala je sama. Naenkrat ji je ostalo ogromno časa in nekaj denarja, kolikor ga ji je dajala pokojnina. Nikoli prej ni imela niti časa niti svojega denarja. In veste, kaj je naredila, ko ju je enkrat dobila? Šla je na duhovne vaje in na romanje. Prav hrepenela je po tej obliki duhovnosti. In mislim, da za veliko ljudi, ne glede na njihovo vero in izobrazbo, pride tisti čas, ko želijo stopiti na pot duhovnosti, za katero prej niso imeli ne časa ne denarja. Da, starost je lahko zelo bogat čas, ko lahko človek zori in v sebi odkrije veliko bogastvo vere. Veliko energije vlagamo v pastoralo mladih, večkrat pa pozabljamo na starejše, ki prav tako iščejo duhovnost.

Ko sva že pri pristopanju k bolnikom in zdravstvenemu osebju, je zagotovo treba poudariti, da to znanje ne pade iz neba. Vanj je treba vložiti veliko truda. Poleg tega pa ima vsak človek svojevrsten pristop.

Da, vi imate popolnoma svojski pristop, ki ste ga skozi leta verjetno tudi spreminjali in izpopolnjevali. Vsi se učimo in nikoli ne moremo vsega vedeti. Velikokrat so me na primer spraševali, kako se pripraviti na smrt, pa sem jim rekla, da je živeti polnost življenja najlepša priprava na smrt. Potem so me spraševali, če se bojim umreti. Moj odgovor je bil, da se tako kot vsi ljudje tudi jaz bojim smrti, in sicer zato, ker je smrt velika neznanka. Smrt so neke vrste vrata, skozi katera

stopimo le enkrat. A po drugi strani sem spremljala toliko umirajočih, da mislim, da mi bodo vsi prišli nasproti na obali večnosti.

V javnosti se danes pojavlja strokovni izraz »celostna oskrba bolnikov«. Ali v Sloveniji dovolj delamo na tem?

Premalo. V Celju smo tik pred začetkom epidemije imeli mednarodno konferenco o duhovni oskrbi, ki je del celostne oskrbe. Slišali smo pričevanja strokovnjakov iz Anglije, Belgije in Poljske o tem, kakšna je pri njih praksa. Bili smo presenečeni, koliko smo v Sloveniji zaostali na tem področju. V tujini se o celostni oskrbi, ki vključuje tudi duhovno oskrbo, govori povsod, tako v medicini in zdravstvenih domovih, kakor tudi v domovih za ostarele. In veliko se dela na tem, da bi jo čimbolj temeljito izvajali. Celo v Belgiji, kjer je ostalo le še zelo malo aktivnih katoličanov, študentje na medicinski fakulteti poslušajo predavanja iz duhovne oskrbe. V Sloveniji pa se, na žalost, duhovna oskrba še zmeraj pogosto pojmuje zgolj kot zakramentalna oskrba. Bistvo omenjene oskrbe pa je, da duhovnik pride k bolniku malo pred smrtjo, mu podeli zakramente, ga blagoslovi, nato pa odide. A duhovna oskrba je veliko, veliko več kot to. Je nujen sestavni del poti do ozdravitve ali do dostojnega umiranja.

Ampak zagotovo so v Sloveniji tudi številne izjeme, ki vendarle delajo na celostni oskrbi.

Da, seveda. Eden takšnih je tudi sedanji direktor Zavoda Hospic Ljubljana, dr. Marjan Sedej, ki je rekel, da je njegova največja želja, da bi bila duhovna oskrba na istem nivoju, kot je strokovna medicinska oskrba. Kot primer dobre prakse lahko navedem tudi onkologijo, kjer so imeli ekipo, del katere je bil tudi duhovnik. Zelo si želim, da bi slovenski katoliški domovi za starejše združili moči v prizadevanju na področju duhovne oskrbe in postali zgled za druge. Pred nekaj dnevi me je klical nek znanec in mi rekel: »Moja mama si želi v dom, kjer se moli!« Ta primer je živ dokaz, da je pri starejših prisotna močna potreba po duhovni oskrbi, ne glede na to, ali so verni, ali ne.

Pred nekaj dnevi me je klical nek znanec in mi rekel: »Moja mama si želi v dom, kjer se moli!« Ta primer je živ dokaz, da je pri starejših prisotna močna potreba po duhovni oskrbi, ne glede na to, ali so verni, ali ne.

Pri nevernih je morda ta potreba še toliko večja.

Ko sem delala v hiši Ljubhospica, mi je bil največji izziv dati duhovno oskrbo nevernemu, torej z njim iti skozi njegovo življenje in ovrednotiti to, kar

je bilo plemenito, koristno, vredno in dobro. Ne boste verjeli, kako sem bila presenečena nad tem, koliko je med nami anonimnih kristjanov, torej tistih, ki uradno sicer niso kristjani, so pa zato po načinu mišljenja. Vsi hrepenimo po smislu, namen duhovne oskrbe pa je ravno odkrivanje smisla in prižiganje lučke upanja tam, kjer je tema. Ljudem neizmerno veliko pomeni, če vedo, da jih ima nekdo rad, da je nekdo z njimi, da jim stoji ob strani.

Ko smo jo vprašali, ali naj ji zapojemo pesem V nebesih sem doma, je odločno odvrnila: »Ne! Zapojte mi Adijo, pa zdrava ostani!«

Sestra Emanuela, kakšen pa je vaš pogled na življenje?

Jaz osebno zelo rada živim in mi je življenje nadvse dragoceno. To sem začutila še posebno takrat, ko sem tudi sama prebolela težko bolezen. Od takrat naprej življenje dojemam kot velik dar. Veselim se tudi vsakega življenja, ki so ga uspešno rešili v bolnišnici. Na primer takrat, ko bolnik, ki je doživel težak srčni infarkt, spet zdrav odide skozi vrata, mi pa točimo solze radosti. Priložnosti za veselje so bile tudi v hiši Ljubospica, na primer takrat, ko je domov odhajala gospa, ki ni hotela umreti in je pri

nas dobesedno ozdravela. Ko smo jo vprašali, ali naj ji zapojemo pesem *V nebesih sem doma*, je odločno odvrnila: »Ne! Zapojte mi *Adijo, pa zdrava ostani!*« In smo ji jo tudi zapeli. To je radost življenja, za katerega moramo biti hvaležni. Prevečkrat se v povezavi s koronavirusom govori samo o smrti. Pozabljamo pa na veselje ob dejstvu, da smo preživeli, da smo še vedno živi, da imamo drug drugega, da imamo prečudovito naravo in bogastvo dobrin.

Kaj pa je po vašem mnenju bistvo paliativne oskrbe?

Njeno bistvo je v tem, da postavlja bolnika v središče in se sprašuje, kaj si on želi in kaj ta trenutek najbolj potrebuje ter da mu lajša bolečine in vse druge tegobe, četudi se ve, da bolnik ne bo ozdravel. Spominjam se, da smo bolnika, ki je rekel, da si želi nazaj v bolnišnico, pospremili do reševalnega vozila in mu izpolnili željo. To smo storili zato, ker si je on to želel, mi pa smo spoštovali njegovo odločitev. Tega spoštovanja volje bolnikov pri evtanaziji velikokrat ne zasledimo, povsem drugače pa je pri paliativni oskrbi. Paliativa najprej vidi človeka in mu priznava dostojanstvo osebe. Smrt je sicer še vedno lahko grozna in težka, ampak čisto drugače je umreti z zavestjo, da si pri tem ohranil svoje dostojanstvo, da si torej umrl kot človek in ne kot stroj, ki se ga enostavno izklopi.

Kaj je glavna naloga bolniškega duhovnika?

Foto: arhiv s. Emanuele Zerdin

Slovo od sodelavcev v Domu sv. Jožef, Celje

Ko duhovnik pride v bolnišnico, je v prvi vrsti prinašalec zakramentov, to je Božje milosti. Duhovno lahko podpre človeka kdor koli, od vratarja do medicinske sestre. Duhovnik pa je prinašalec Božjega dotika, zakramenta. Bog sam prihaja po njem in se osebno dotika človeka. To je tisto bistvo, ki bi se ga morali bolj zavedati. Spoved, obhajilo in bolniško maziljenje, to so tako velike dragocenosti, da bi nas morale vedno znova osupniti in prevzeti. Zelo bi bilo koristno, če bi, npr. birmance, peljali v hospic k umirajočim, da bi v živo videli, kakšno moč imajo zakramenti. Človek ne more nikoli pozabiti dogodkov, kot je na primer spoved moža, ki se je spreobrnil in postal nato čisto druga oseba. To so mali čudeži. In vi, bolniški duhovniki, poznate ogromno podobnih primerov.

In ne smemo pozabiti, da je naloga duhovne oskrbe tudi osmišljati trpljenje s križem.

Zelo sem ponosna na krščansko vero, ki oznanja odrešenje v imenu križanega. Jezus ni bil zgolj potujoči učitelj, ki je lepo govoril, ampak je šel tudi skozi trpljenje in smrt iz ljubezni do vsakega človeka, tako vernega kakor tudi nevernega. In zaradi tega lahko Njegov križ osmisli trpljenje trpečemu in umirajočemu, ne glede na to, ali je veren ali ne. Oznanjanje Božje ljubezni, ki se je darovala za nas na križu, je pomembno poslanstvo duhovnika.

In za konec še vprašanje, kako ste preživeli drugi val epidemije koronavirusa s sodelavci pri projektu dolgotrajne oskrbe in z zaposlenimi v Domu sv. Jožef?

Ta izkušnja bo ostala nepozabljena. Če smo se lahko ob prvem valu »hvalili«, da nas varuje sv. Jožef, saj pri nas ni bilo obolelih, smo v drugem valu šli skozi težak križev pot okužb. V Domu je bilo naenkrat vse drugače, saj so ga

razdelili na tri med seboj strogo ločene cone – rdečo, sivo in belo. Zaposleni smo se lahko videli le na kratko zgodaj zjutraj ali pozno zvečer. Neverjetna izkušnja! Naši stanovalci so imeli do nas delavcev sicer neizmerno zaupanje, tako da ni bilo nobenih težav, ko so morali oditi iz svojih sob in se naseliti v drugih conah, pa četudi so tekle solze. Zaposleni – večinoma so to mladi ljudje, vendar je

Zelo me nagovarja latinski pregovor: »Sedare dolorem opus divinum est.« Ta v prevodu pomeni: »Blažiti bolečino je božansko delo.«

tudi nekaj starejših – so to situacijo sprejeli tako srčno in predano, kot da je nekaj normalnega. Naš direktor, g. Jože, je bil zjutraj prvi med nami, zvečer pa je odšel spat zadnji. Odšel je šele takrat, ko se je prepričal, da imajo vsi kam iti, da so vsa delovna mesta zapolnjena in da smo naredili vse, kar smo lahko. Najtežje pa je bilo sprejeti smrti naših stanovalcev. Še posebej, ko so umrli tisti, za katere tega sploh nismo pričakovali. A prav tako nas je napolnjevalo neizmerno veselje, ko so okužbo preživeli najstarejši bolniki.

Papež Francišek na koncu svojega govora vedno poudari tri stvari. In

čistonakoncubitudijazvaspozval, da namenite opogumljajočo besedo trem skupinam ljudi: kot prvo starejšim, bolnikom in invalidom, kot drugo zaposlenim v zdravstvu, v bolnišnicah ter v domovih za ostarele, in kot tretje še svojcem, torej tistim, ki imajo svoje najdražje v bolnišnicah ali domovih.

Starejšim, bolnikom in invalidom bi rada povedala, da ste blagoslovljeni ljudje, velika dragocenost človeštva, ker nam s svojo izkušnjo križa pričujete, kakšno je pravzaprav pravo življenje, namreč da ni pravega življenja brez trpljenja, ki ga vi pogumno prenašate. Želela bi vam, da bi v srcu gojili hvaležnost do vsega, kar vam prinaša življenje in da bi bili hvaležni za vse ljudi, ki vam pomagajo prenašati teže dneva. Predvsem starejšim bi želela, da bi se vadili v ponižnosti in sprejeli, da zdaj niste več tako hitri, ampak vedno bolj počasni in okorni, morda včasih tudi s preveliko telesno težo. Vsekakor pa bi vam želela, da bi znali izkoristiti starost za potovanje v svet duhovnosti, ki starost naredi tako lepo.

Še beseda zaposlenim v zdravstvu ...

Zelo me nagovarja latinski pregovor: »Sedare dolorem opus divinum est.« Ta v prevodu pomeni: »Blažiti bolečino je božansko delo.« Ko zdravimo in skrbimo za ljudi, delamo nekaj, kar so delali ljudje že od nekdaj. Dokaz tega je tudi pričujoči latinski

Foto: arhiv s. Emanuele Žerdin

Miro Šlibar pri pogovoru s s. Emanuelo

pregovor. Kristjani pa to delo ne samo nadaljujemo, ampak ga opravljamo po Jezusovem zgledu. Kaj je delal On? Bolnikom ni pomagal samo telesno, ampak jim je tudi ozdravil duha, torej izgnal hudega duha. Dejstvo, da imamo zdravstveni delavci čast opravljati božansko delo blažitve bolečine, bi nam moralo vsak dan dvigovati moralo in vžigati ogenj navdušenja za delo. Želim si, da bodo kmalu prišli časi, ko boste zdravstveni delavci bolje plačani, saj si to zaslužite. In prosim vas, ne odidite iz Slovenije. Ostanite, ker vas v Sloveniji neskončno potrebujemo!

In še beseda svojcem ...

Vem, da je dostikrat težko in zahtevno imeti doma bolnika, invalida ali pa starega človeka, na katerega si vezan 24 ur na dan. Večkrat pravim, da nimajo pravic samo starejši,

bolniki in invalidi, ampak jih imate tudi svojci, ki hodite na delo in imate svojo družino ter sto drugih vsakodnevnih opravkov. Želim si, da projekt dolgotrajne oskrbe uspe, saj vam bo v veliko pomoč. Dobili boste namreč v pomoč ljudi, ki vas bodo občasno zamenjali, da se boste lahko odpočili in si privoščili kakšen dopust. Želim vam torej, da bi lahko spet postali otroci svojih staršev, ne pa samo njihovi oskrbniki.

Draga sestra Emanuela, zahvaljujem se vam za vse spodbudne in nagovarjajoče besede, ki ste jih podelili z nami. Hvala pa tudi vam, dragi bralci, da ste se ustavili, si vzeli čas in prebrali tale najin pogovor. Bodite zdravi in naj vas spremlja Božji blagoslov in varstvo Marije in angelov. Bog vas blagoslovi!

Razumeti življenje

Irena Švab Kavčič

Večkrat se nasmejim ob misli, ki sem jo ujela, kdo ve kje. Ljudje se veliko pritožujemo, negodujemo in godrnjamo nad nepravilnostjo, krivicami, ki so se nam zgodile. Tarnamo, da nimamo dovolj denarja, primerne službe, luksuznega avta, eksotičnega dopusta ... Nisem pa še slišala, da bi kdor tarnal, da imamo premalo pameti. To je edino, kar je pravično razdeljeno in vsi smo prepričani, da je imamo dovolj. Presojati in soditi upamo skoraj o vsem: Vemo, kako bi

bilo boljše urediti organizacijo dela v službi, voditi podjetje, obvladovati epidemijo ... Sklicujemo se na zdravo kmečko pamet, ki je drugi po našem prepričanju nimajo, mi pa seveda zase naivno mislimo, da jo posedujemo v polnosti.

Obudil se mi je še en spomin. K spovedi je prišel mlad, dinamičen in izjemno inteligenten mladenič. Lahko bi bil kdor koli. Spovedal se je svoje jeze, ki jo stresa, ko v

prometu srečuje veliko neumnih, nepotrpežljivih voznikov. Spovednik se je namuznil in ga vprašal, ali morda ve, kaj drugi vozniki menijo o njem. Mladenič namreč ni pomislil, da imajo morda tudi njega drugi vozniki za neumnega in nepotrpežljivega. S tem primerom želim povedati to, da imajo vsake oči svojega malarja in da ne glede na razmere, v katerih se znajdemo, vedno gledamo iz svoje perspektive, ki je lahko pravilna, ali pa tudi ne. Zagotovo pa ta perspektiva ni celovita.

Zavedajoč se te svoje človeške omejitve, se sprašujem, kako bi torej lahko razumela tako kompleksno stvar, kot je življenje. Za razliko od tistih, ki mislijo, da so prejeli vso pamet tega sveta, si želim, da bi mi je bilo dano več. Tako bi lahko namreč videla širše in globlje, da bi v vsakem in vsem lahko videla dobro.

Verjamem, da je življenje dar in da nihče, niti nestrpen voznik, ni na svetu brez nekega razloga. V življenje smo torej priklicani z določenim namenom, z vsemi svojimi danostmi in omejitvami. Življenja si nismo izbrali sami, niti ga nismo sami ustvarili. In če ga spoštujemo, ga tudi ne bomo sami končali. Samo mi pa se lahko odločimo, kaj bomo v času, ki nam je namenjen, z njim storili in v katero smer ga bomo usmerili.

O pomembni vlogi, ki jih imajo v mojem življenju drobne odločitve, zgovorno priča moje telo, za katerega sem odgovorna. Poskrbeti moram, da

bo lahko sodelovalo pri uresničevanju poslanstva, ki nam je zaupano. V svojih srednjih letih vidim, da bi zanj lahko poskrbela veliko bolje, kot sem. Danes, ko boleče čutim posledice pomanjkanja te skrbi, skušam to skrb nadoknaditi, da bi bilo kakšno leto, za katerega upam, da mi je še namenjeno, prijetnejše. Odločiti se moram za to, da bodo moje vsakodnevne izbire pravilnejše.

Nisem pa še slišala, da bi kdo tarnal, da ima premalo pameti. To je edino, kar je pravično razdeljeno in vsi smo prepričani, da je imamo dovolj.

Množica drobnih, vsakodnevnih odločitev določa smer mojemu življenju, pri čemer šteje vsak vdih, vsaka minuta, vsak korak. Nepredvidljivosti in neobvladljivosti življenja se lahko uprem le s trdnim notranjim kompasom, ki vedno kaže v smer, ki sem si jo načrtovala z drobnimi, a pomembnimi vsakodnevnimi odločitvami, ko sem se odločila, da izberem težjo možnost. Ljudje ves čas tehtamo med težjimi in lažjimi možnostmi. Težje se vsak večer znova odrečem čokoladi, da bo moje telo prizanesljivejše v prihodnjih letih, kot se odločim za celodnevno pomoč v vinogradu. Težje si pri delu nadenem vizir, kot izbiram najbolj primerno metodo razkuževanja prostora. Težje

foto: Viljem Kaučič

se nasmehnem neprijetni znanki, kot pišem o prijaznosti. Na kratek rok so drobne odločitve sicer brez vidnih učinkov, dolgoročno pa imajo močan vpliv. Če se ne uspem odreči čokoladi, se maščobne obloge sčasoma nabirajo na najbolj vidnih mestih. Če si ne nadenem vizirja, se virus širi. Če se vsakič izognem znanki, mi ta postaja vse bolj neprijetna. Če pa izberem težjo možnost, postopoma napredujem. Zaradi drobnih dejanj odrekanja čokoladi bo moje telo vedno bolj vzdržljivo, zaradi vizirja bo virus oslabil in zaradi mojega vlaganja v odnos mi znanka postopoma celo postane prijetna.

Če mi bo dano uresničiti načrt, bom v naslednjih številkah Prijatelja opisala, kje iščem navdih za vztrajanje pri drobnih odločitvah, ki spreminjajo moj svet in svet drugih ljudi. Namig naj bo zgodba o skladatelju Antonu Brucknerju, ki sem si jo izposodila pri Elizabeth

Lukas. Slednja razkriva, kdaj je Bruckner ustvaril svojo veličastno skladbo *Te Deum*. To je bilo takrat, ko je po izvedbi svoje simfonije ostal v dvorani čisto sam, saj so pobegnili celo glasbeniki. In opustil je vsako upanje, da bo nehvaležno občinstvo kdaj prepoznalo njegov talent. V tistem trenutku je svoje ustvarjanje od iskanja lastne slave preusmeril drugam. Kam? Odgovor boste našli v kateri od naslednjih izdaj Prijatelja ali v knjigi *Vse se uglaši in izpolni*.

Do takrat bom vsak dan obujala molitev bolnika, ki je bil zaradi bolezni povsem odvisen od pomoči drugih. Zapisala jo je – Tudi to razkrijem kdaj kasneje. Molitev se glasi takole: »Molitev je moja moč. Nebeški Oče, nakloni mi modrost, da bom v vsakem in vsem videl dobro. Ti poznaš vse moje potrebe. Zahvaljujem se za tvoje darove. Amen.«

Danes me ne bo v Sonček, ker ...

Monika Planinc

V teh koronačasih se moramo znajti vsak po svoje. Doma živim s starši. Včasih smo žalostni in jezni na trenutno situacijo, a ne preostane nam kaj drugega, kot da sami poskrbimo za dobro voljo. Poskrbimo pa tudi, da smo na toplem in da nismo lačni in žejni. Brez vsega tega tudi dobre volje ne bi bilo.

Zatem ko pri kosilu napolnimo svoje želodčke, si domislimo, da bi prebrali nekaj humorističnega. In jaz vzamem v roke humoristično knjižico Franeta Miličinskega Ježka z naslovom *13 + 8 HUMORESK.* Nato se prične smeh, ki je za nas kot češnjica na tortici.

Po smehu nam pride na misel, da bi spili še dišečo kavico ob marmornatem pecivu. Pokaviležemo k popoldanskemu počitku. Zaspimo in dreto vlečemo dve uri. Ko se naspimo, prižgemo televizijo, kjer se vrti glasba. Ker obožujemo glasbo, smo zopet vsi dobre volje. Igre CLOVEK NE JEZI SE pa ne igramo, ker nas jezi ravno to, da vedno nekdo izgubi.

Tako si mi krajšamo te čase. A ker smo že od nekdanj navajeni biti doma, nam ni težko in nekako zdržimo. Že star pregovor pravi: »Ljubo doma, kdor ga ima!«

Vsem skupaj lepe pozdrave od Monike Planinc. Ostanite zdravi!

Foto: Viljem Kaučič

Moja leta v Zavodu v Kamniku

Ljudmila Novak

Po študiju slovenskega in nemškega jezika na Filozofski fakulteti v Ljubljani sem svojo prvo službo dobila na Srednješolskem centru v Murski Soboti. Začetek je bil kar naporen. Poučevala sem pet razredov kovinarjev, v katerih je bilo po 36 dijakov. Za mlado profesorico je bil to še poseben izziv, saj so fantje neprestano preizkušali mojo potrpežljivost.

Spoznala sem, kako pomembna je za mladostnike urejena družina in spodbudno domače okolje, da lahko naposled najdejo sami sebe in se znajdejo v svetu odraslih.

Po dveh letih v Murski Soboti me je čakal nov izziv. Moja prijateljica in sošolka s fakultete je bila zaposlena v Dekliškem vzgajališču v Višnji Gori, kjer je poučevala dekleta z vedenjskimi težavami. Odhajala je na nadaljnji študij, zato mi je priporočila njeno dotedanje delovno mesto. V Višnji Gori me je kolektiv zelo lepo sprejel, ponudili so mi celo stanovanje. Delo z dekleti, ki so imela različne vedenjske težave ali pa so zaradi vzgojnih, domačih ali drugih težav pristala v vzgajališču, je bilo psihično precej zahtevno. Spoznala sem, kako pomembna je za mladostnike urejena družina in spodbudno domače

okolje, da lahko naposled najdejo sami sebe in se znajdejo v svetu odraslih. Veliko so jim pomenili pogovori, v katerih so mi dekleta marsikaj zaupala.

Po enem letu bivanja v Višnji Gori sem se poročila in preselila na možev dom v Moravče. Vsakodnevna vožnja z vlakom in avtobusom ter prestopanja v Domžalah so mi vzela veliko časa, zato sem iskala novo službo. Prijateljica iz študentske skupine Kres je bila že zaposlena v Kamniku v Zavodu za usposabljanje invalidne mladine. Povedala mi je, da v tamkajšnji srednji šoli zavoda iščejo slovenistko. Ker je bil Kamnik nekoliko bližje, sem oddala prošnjo in bila sprejeta na to delovno mesto. Nekaj invalidov sem dotlej že spoznala preko prijateljice Cilke, med drugim tudi vašega in mojega prijatelja Toneta Planinška. Kljub temu pa me je delo z gibalno oviranimi osebami nekoliko skrbelo.

Prvi dan sem prišla v razred z manjšim številom dijakov, saj je bila zgornja meja dvanajst učencev. V primerjavi s 36 kovinarji v Murski Soboti je bila situacija vsekakor bolj obvladljiva. Prvo uro smo se drug drugemu predstavili. Spomnim se, da je bil na vozičku fant z daljšimi lasmi, v ušesu je imel uhan, bil je tudi močnejše postave. Njegovega imena nisem razumela in ves čas sem ugibala, ali je to fant ali dekle. Nisem

foto: osebni arhiv Ljudmile Novak

Pred Zavodom za usposabljanje invalidne mladine Kamnik (danes CIRIUS)

ga upala še enkrat vprašati, da ga ne bi prizadela z vprašanjem. Sčasoma pa mi je zavod postajal vse bolj domač, delo z dijaki prijetno, s sodelavci pa smo kmalu postali veliki prijatelji. Poleg slovenščine sem začela poučevati tudi nemščino kot drugi tuji jezik. Spoznavala sem vedno nove učence, vsak razred in vsak dijak je s seboj prinesel nekoliko drugačno energijo in željo po znanju. Videla sem, da je prav v vsakem človeku veliko dobrega, hkrati pa smo vsi kdaj tudi slabe volje ali pa se nam ne ljubi učiti. Spet drugič pa polni energije in volje do učenja in življenja.

Čeprav je bilo moje delo v prvi vrsti poučevanje, sem se morala veliko naučiti tudi o različnih boleznih in težavah, ki jih prinaša invalidnost. Opravila sem tudi dodatno usposabljanje za delo z gibalno oviranimi osebami. Mladostniki po poškodbi, ki jih je priklenila na voziček in tako spremenila njihovo življenje, so

imeli v začetku veliko več težav, da so se sprijaznili z novim načinom življenja. Nekateri je bilo tudi težje motivirati za učenje. Večkrat sem se tudi vprašala, ali je smiselno zahtevati znanje od nekoga, ki je težek invalid in se ne bo mogel zaposliti. Kmalu pa sem spoznala, da pomilovanje in usmiljenje ni dobro za dijaka ali dijakinjo, saj vodi v pasivnost in nezadovoljstvo s samim seboj. Seveda je potrebno prilagoditi metode dela, poučevanja in preverjanja znanja njihovi oviranosti. Kljub temu pa je za pozitivno oceno potrebno znanje. Marsikdo je tudi kasneje dokazal, da ni ovir, če kdo želi delati in napredovati. Vedno sem vesela, ko slišim, kako dobro so se nekateri moji bivši dijaki znašli v življenju. Nekateri so uspešno doštudirali in se zaposlili. Drugi so postali uspešni podjetniki ali zadovoljni zaposleni v za njih primernih službah. Nekateri so se poročili in si ustvarili družine. Na žalost pa se je nekaterim

foto: osebni arhiv Ljudmille Novak

Na ekskurziji

zdravstveno stanje tudi zelo poslabšalo ali so se celo poslovili. Nekateri niso bili uspešni pri študiju ali pa kljub poklicu ne morejo najti službe. Med mojimi bivšimi dijaki so tudi uspešni športniki in umetniki.

Poleg poučevanja pa so mi bile v veliko veselje proslave in igre, ki sem jih pripravila s svojimi dijaki. Najprej je bilo težko dobiti nastopajoče, saj niso imeli izkušenj in jim je bilo nerodno nastopati. Ko pa so premagali strah in uspešno odigrali svojo prvo vlogo, so uživali v vedno novih in novih predstavah. Spodbujali so me in spraševali, kdaj bomo začeli pripravljati novo igro. Nekateri niso bili ravno najboljši dijaki, bili pa so dobri igralci, recitatorji ali pevci. Z nastopi so dobili več potrditve in samozavesti. Največ smo se naučili na intenzivnih vajah v zavodski počitniški

hišici v Bohinju. Ob tem pa smo se tudi bolje spoznali in velikokrat nasmejali do solz.

Z dijaki smo si ogledali tudi različne gledališke predstave, koncerte, filme, razstave. Priredili smo si razredne ekskurzije in piknike. Ne vem, če bi si sedaj še upala, toda takrat sem organizirala celo dvodnevni izlet z avtobusom v München in obisk slovenske gimnazije v Celovcu. Zaradi vozičkarjev in različnih bolezni dijakov je bila potrebna tudi spremljevalna ekipa in nosači. Pa se je na srečo vse dobro izteklo. Živi, zdravi in zadovoljni smo se vrnili domov.

Leta 2001 sem na prošnjo in prigovarjanja strankarskih kolegov pristala na župansko kandidaturo v Moravčah. Izvolitev je spremenila mojo

poklicno pot. Postala sem županja Moravč in tudi poklicna političarka. Ker sem z veseljem delala v Kamniku, sem se enkrat na teden, do izvolitve v evropski parlament, še vračala v šolo. Zato je bil ta prehod v drugo življenje s povsem novimi zahtevami in nalogami nekoliko lažji.

Še vedno pa se razveselim vsakega nekdanjega dijaka ali dijakinje, sode-

lavca ali sodelavke, če jih ponovno srečam. 18 let dela v zavodu v Kamniku je v meni pustilo neizbrisen pečat, lepe spomine, dalo pa mi je tudi nove življenjske izkušnje. Predvsem pa vem to, da je za vsakega človeka, ki je zdrav, invaliden ali bolan, prostor na tem svetu. Vsako življenje ima svoj smisel in poslanstvo. Vsak pošten in dober človek je vreden spoštovanja in ljubezni.

Kjer se pomnožijo težave, se še bolj pomnoži milost

Viljem Kaučič

foto: družinski arhiv

Rezka skupaj s svojo snaho Karmen

Rezka Zajc iz Šentpavla pri Domžalah, mati treh sinov, je pri svojih 86. letih še vedno vesela po srcu, pozitivno razpoložena, ima pa tudi veliko voljo do življenja. Nič se ne pritožuje, ampak se celo zna pošaliti na račun svojega stanja. Po televiziji redno

spremlja sv. mašo in veliko premoli. Še vedno skrbi sama zase, le za obroke hrane poskrbi njena snaha Karmen.

Rezka je več kot 70 let opravljala službo mežnarice v vaški cerkvi, ki je posvečena apostolu Pavlu. To skrb

je prevzela od svoje mame, ko je ta umrla. Pri njej doma se še danes reče pr' Mežnar. Vsak dan je hodila odpirat cerkev in jo zračit, zvonila je (včasih, ko ni bilo elektrike, je seveda zvonila na roke), likala prte, krasila cerkev z rožami, pripravila vse potrebno za

Čas koronavirusa torej ni samo čas stisk in težav, ampak je očitno za marsikoga tudi čas milosti.

pogreb. Župnija sv. Jakob ob Savi, kamor spada Šentpavel, ji je leta 2009, torej v letu sv. Pavla, podelila priznanje v zahvalo za skrbno in zvesto službo mežnarjenja.

Pred šestimi leti pa je Rezka to službo, ki ji je prinašalo toliko veselja, zaradi bolezni morala prekiniti. Dobila je srčno popuščanje in pljuča ji je začela zalivati voda. Potem pa se ji je na nogi pojavila majhna pikica, iz katere se je razvila velika odprta rana, ki se je vedno bolj gnojila. Najprej je hodila na zdravljenje na Polikliniko UKC Ljubljana, zatem pa se je stanje noge

tako poslabšalo, da so jo poslali na travmatologijo, kjer so zdravniki odredili, da bo treba nogo odrezati. Najprej se je s tem strinjala. Nato pa je stvar premislila in se je odločila, da zaenkrat svoje noge ne da stran, naj se zgodi karkoli.

Noga se ji je ravno v času lanskoletne spomladanske koronavirusne epidemije začela celiti. Patronažna sestra, ki ji hodi previjati nogo, ni mogla verjeti lastnim očem. Rana še ni čisto zaceljena, vendar je obvladljiva. Če je bila Rezka spomladi še vidno zdelana in je nemočno ležala v postelji, je sedaj spet polna moči. Danes je vidno dobre volje ter z veseljem sprejme vsakega obiskovalca.

Čas koronavirusa torej ni samo čas stisk in težav, ampak je očitno za marsikoga tudi čas milosti. To se sliši zelo podobno kot besede apostola Pavla, ki je rekel (Rim 5,20): *»Toda kjer se je pomnožil greh, se je še veliko bolj pomnožila milost.«* Lahko rečemo, da enako velja tudi za preizkušnje, ki jih prinaša življenje. Rezki želimo vse dobro, predvsem pa, da bi jo nebesa še naprej obsipavala s svojo milostjo!

Metoda Montessori pri delu z dementnimi osebami

Sara Črepinšek

Predavanje o metodi Montessori v Domu sv. Jožef, Celje

Sara Črepinšek je kot delovna terapevtka zaposlena v Domu sv. Jožef v Celju in je kot prva iz Slovenije opravila izpit in s tem pridobila osnovni certifikat "Montessori Inspired Lifestyle TM" ter izpit za certifikat inštruktorja I. stopnje "Montessori Inspired Lifestyle TM – trainer" pri "Center for Applied Research in Dementia, Ohio, USA". V šestih številkah letošnjega Prijatelja nam bo predstavila metodo montessori in pokazala njeno uporabnost pri osebah z demenco, prav tako pa tudi pri starejših, bolnikih in invalidih.

V zgodovini človeka je do največjih sprememb prišlo ob velikih prelomnicah. Prav gotovo bo ta čas epidemije v marsičem predrugačil naša ravnanja in življenja v prihodnje. Marsikaj nepotrebne bo odpadlo, marsikaj vredne bo morda še bolj zasijalo. Vendar pa te spremembe niso vedno velike, ampak so, ravno nasprotno, male. In zgodijo se v človeku samem, na primer takrat, ko se postara in postane dementen. In s temi spremembami se je včasih zelo težko soočiti, saj s seboj prinesejo veliko novih vprašanj.

Eden od načinov za soočanje s takšnimi neljubimi spremembami je delo po metodi montessori za starejše in osebe z demenco. S temelji trdno stoji v delu, ki ga je začela Maria Montessori, za starejše in osebe z demenco pa ga je nadaljeval dr. Cameron J. Camp. Zagovarja samostojnost posameznika pri vsem, kar počne. Spodbuja ga v aktivnostih, ki jih še zmore opravljati sam, podpira njegove ohranjene spretnosti, spodbuja njegovo vključevanje v ožjo in širšo skupnost, prepozna njegov prispevek kot pomemben za skupnost ter ga spodbuja k samoodločanju. In metodo montessori lahko uporabimo tako v primeru, ko živimo doma z dementnim človekom, kakor tudi v primeru, ko ta človek kot stanovalec biva v domu za starejše.

Zagotovo bo kdo rekel, da glede na izkušnje, ki jih ima z dementnimi osebami, to preprosto ne bo šlo. Vendar raje kot odločen "Ne bo šlo!" razmislimo o "Zakaj pa ne?". Delo po načelih montessori nas zato vodi k stalnemu razmisleku o svojih ravnanjih, vrednotah, ki jih zagovarjamo in načinu dela. Razmislimo lahko, na primer, o tem, kaj pomeni dati osebi z demenco možnost izbire. Kaj pomeni umakniti se? Kaj pomeni potegniti roko nazaj, ko že spet hočem narediti nekaj namesto človeka pred seboj? Kaj pomeni spodbujati na dostojen način? Kaj pomeni spoštovati dostojanstvo človeka, s katerim se srečujem? Je v redu, če mu rečem: "Boste lahko ...?", "Boste zmogli ...?", "Bi poskusili?"

Ali pa je morda bolje, če rečemo: "Bi mi pomagali?", "Ne morem brez vaše pomoči, bi mi hoteli pomagati pri ...?". Maria Montessori je dejala: "Karkoli storite namesto njih, jim s tem nekaj vzamete."

Metoda Marije Montessori

spodbuja čim večjo

samostojnost posameznika v

njegovih okoliščinah

Delati po načelih montessori pomeni biti odziven v vsakem trenutku. Pomeni pustiti za seboj svoja znanja, prepričanja in se odzvati na potrebo človeka, ki je pred nami. Pomeni dopustiti možnost, da je to, za kar mislimo, da je prav, morda narobe. Ljudje z demenco svojo okolico doživljajo na svojevrsten način in zato živijo neko svojo resničnost, ki je mi nikoli ne bomo mogli do konca razumeti. In zato prepiranje z njimi nima smisla, saj so vse besede v nasprotju z njihovo resnico, z njihovim videnjem in doživljanjem sveta. Zato je sprejemanje najboljša pot. Ljudje z demenco se še vedno učijo. Ja, prav ste prebrali. Vendar se učijo na drugačen način. Te in druge posebnosti poskušamo znotraj načina dela montessori uporabiti kot obvod za njihovo bolj kakovostno življenje.

**Poslanica svetega očeta Frančiška
za 29. svetovni dan bolnikov**

11.
februar
2021

**»Eden je vaš Učitelj,
vi vsi pa ste bratje«.**

(Mt 23,8)

Odnos zaupanja je temelj nege bolnikov.

foto: CNS photo, Paul Haring

Tudi papež Frančišek nosi masko

V Vatikanu so ob 29. svetovnem dnevu bolnikov, ki ga bomo obhajali 11. februarja, na god Lurške Matere Božje, objavili poslanico papeža Frančiška. Naslov poslanice je »Eden je vaš Učitelj, vi vsi pa ste bratje (Mt 23,8). Odnos zaupanja je temelj nege bolnikov«.

Dragi bratje in sestre!

11. februar 2021, god Lurške Matere Božje, jehkrati 29. svetovni dan bolnikov. In to je primeren trenutek, da posebno pozornost posvetimo bolnikom in tistim, ki jim pomagajo, bodisi na krajih, ki so namenjeni negi bodisi v naročju družine in skupnosti. Posebno mislimo na tiste, ki po vsem svetu trpijo zaradi učinkov koronavirusa. Vsem, zlasti pa najbolj ubogim in odrinjenim, izražam svojo duhovno bližino in jim zagotavljam skrb in ljubezen Cerkve.

1. Tema tega dneva se navdihuje pri evangelijskem odlomku, v katerem Jezus graja hinavščino tistih, ki govorijo, pa ne delajo (prim Mt 23,1–12). Kadar se vera skrči na sterilne besedne vaje, ne da bi se vključila v zgodovino in potrebe drugega, se izgubi skladnost med izpovedano vero s stvarnimi izkušnjami. Tveganje je veliko. Zato Jezus uporablja močne izraze, da bi posvaril pred nevarnostjo zdrsa v malikovanje samega sebe, in pravi (vrstica 8): *»Eden je vaš Učitelj, vi vsi pa ste bratje.«*

Graja, ki jo Jezus namenja tistim, ki *»govorijo, pa ne delajo«* (vrstica 3) je vedno zdravilna za vse. Nihče ni

namreč imun pred zlom hinavščine, pred zelo hudim zlom, katerega učinek je, da nam prepreči, da bi cveteli kot otroci edinega Očeta, ki so poklicani v vesoljno bratstvo.

Pred potrebo brata in sestre Jezus ponuja zgled obnašanja, ki je popolnoma nasproten hinavščini. Predlaga, da se ustavimo, poslušamo, vzpostavimo neposreden in osebni odnos z drugim ter z njim čutimo empatijo in ganjenost. To lahko storimo, ko pustimo, da nas trpljenje omenjene osebe vključi do te mere, da v služenju prevzamemo skrb zanjo (prim. Lk 10,30–35).

2. Ko zbolimo, čutimo svojo ranljivost, istočasno pa prirojeno potrebo po drugem. Stanje ustvarjenosti postane še bolj jasno, ko očitno doživljamo svojo odvisnost od Boga. Ko smo bolni, misel in srce preplavijo negotovost, strah, včasih tesnoba. Najdemo se v nemočnem položaju, ker naše zdravje ni odvisno od naših sposobnosti ali od našega »truda« (prim. Mt 6,27).

Bolezen postavi vprašanje smisla, ki je v veri naslovljeno na Boga: Vprašanje, ki išče nov pomen in novo smer za bivanje, ki morda ne najde takoj odgovora. Pri tem napornem iskanju nam včasih ne morejo pomagati niti prijatelji in sorodniki.

Stem vzvezi je značilen svetopisemski lik Joba. Ženi in prijateljem ne uspe, da bi ga spremljali v njegovi nesreči. Nasprotno: Obtožujejo ga in s tem

poglabljajo njegovo osamljenost in zmedo. Job strmoglavi v neko stanje zapuščenosti in nerazumljenosti. A prav po tej skrajni krhkosti, ko odkloni vsako hinavščino in se odloči za pot iskrenosti do Boga in do drugih, njegov vztrajni krik pride do Boga, ki mu na koncu odgovori in mu odpre novo obzorje. Potrди mu, da njegovo trpljenje ni kazen, prav tako pa ni stanje oddaljenosti od Boga ali znamenje njegove brezbriznosti. Tako iz ranjenega in ozdravljenega Jobovega srca privre tista doneča in ganljiva izjava Gospodu (42,5): »Z ušesom sem slišal o tebi, a zdaj te je videlo moje oko.«

3. Bolezen ima vedno obraz. In ne samo enega: Ima obraz vsakega bolnika in bolnice, tudi tisti, ki se čutijo nepriznani, izključeni, žrtve družbenih krivic, ki zanikajo njihove osnovne pravice (prim. Okrožnica *Vsi smo bratje*, 22). Sedanja pandemija je razkrila številne neprimernosti zdravstvenih sistemov in pomanjkljivosti v pomoči bolnim. Ostareli, najbolj slabotni in ranljivi nimajo vedno zagotovljenega dostopa do oskrbe in ta ni vedno pravičen. To je odvisno od političnih odločitev, od načina upravljanja z viri in od prizadevnosti tistih, ki imajo odgovornost. Vlaganje v nego in pomoč bolnim osebam je prednostna naloga, ki je vezana na načelo, da je zdravje prednostno skupno dobro.

Istočasno je pandemija poudarila tudi predanost in velikodušnost zdravstvenih delavcev, prostovoljcev,

delavcev in delavk, duhovnikov, redovnikov in redovnic, ki so s strokovnostjo, odpovedjo, čutom odgovornosti in ljubezni do bližnjega pomagali, negovali, tolažili in služili tolikim bolnikom in njihovim domačim. Tiha skupina moških in žensk, ki so se odločili, da bodo gledali te obraze, prevzeli skrb za rane bolnikov, ki so jih čutili blizu v moči skupne pripadnosti človeških družini.

Bližina je namreč dragoceno mazilo, ki podpre in potolaži tistega, ki trpi v bolezni. Kot kristjani bližino živimo kot izraz ljubezni Jezusa Kristusa, *usmiljenega Samarijana*, ki je sočutno postal bližnji vsakemu človeku, kjer anjen od greha. Združeni z njim po delovanju Svetega Duha smo poklicani biti usmiljeni kakor Oče in ljubiti zlasti bolne, slabotne in trpeče brate (prim. *Jn* 13,34–35). Poleg osebne ravni to bližino živimo v skupnostni obliki: Bratska ljubezen v Kristusu rodi skupnost, ki je sposobna ozdravljanja, ki ne zapusti nikogar, ki vključi in sprejme predvsem najbolj krhke.

S tem v zvezi želim spomniti na pomembnost bratske solidarnosti, ki se konkretno kaže v služenju in lahko privzame zelo različne oblike, ki pa so vse usmerjene v podporo bližnjega. »*Služiti pomeni skrbeti za tiste, ki so krhki v naših družinah, v naši družbi, v našem narodu*« (Homilija v *Havani*, 20. septembra 2015). V tem prizadevanju je vsak sposoben »*odložiti svoje zahteve in pričakovanja, svoje želje po vsemogočnosti pred*

konkretnim pogledom najbolj krhkih. [...] Služenje vedno gleda na obraz brata, se dotika njegovega mesa, tako močno čuti njegovo bližino, da jo v nekaterih primerih trpi in išče bratov napredek. Zaradi tega služenje ni nikoli ideološko, ker ne služi idejam, ampak ljudem« (prav tam).

4. Za dobro zdravljenje je ključnega pomena odnosni vidik, s katerim lahko celostno pristopimo k bolnemu človeku. Ovrednotenje tega vidika pomaga tudi zdravnikom, bolničarjem, strokovnjakom in prostovoljcem, da zaradi medsebojnega odnosa zaupanja prevzamejo skrb za tiste, ki trpijo, da jih spremljajo na poti zdravljenja (prim. *Nova listina zdravstvenih delavcev* [2016], 4). Gre torej za vzpostavitev dogovora med tistimi, ki so potrebni zdravljenja, in tistimi, ki jih zdravijo. Dogovor je utemeljen na vzajemnem zaupanju in spoštovanju, na iskrenosti, na razpoložljivosti, tako da presežemo vsako obrambno pregrado, v središče pa postavimo dostojanstvo bolnika, varujemo strokovnost zdravstvenih delavcev in vzdržujemo dobre odnose z družinami bolnikov.

Ta odnos z bolnim človekom najde neizčrpen vir spodbude in moči v *Kristusovi ljubezni*, kakor kaže tisočletno pričevanje mož in žena, ki so se posvetili v služenju bolnikom. V resnici iz skrivnosti Kristusove smrti in vstajenja izvira tista ljubezen, ki je sposobna v polnosti

osmisлити tako stanje bolnika kakor tudi stanje tistega, ki skrbi zanj. To velikokrat potrjuje evangelij, ko pokaže, da Jezusova ozdravljenja niso nikoli magična dejanja, ampak so vedno sad srečanja, medosebnega odnosa, v katerem na Božji dar, ki ga ponudi Jezus, odgovarja vera tistega, ki ga sprejema. To povzema tudi beseda, ki jo Jezus pogosto ponovi: »Tvoja vera te je rešila.«

5. Dragi bratje in sestre, zapoved ljubezni, ki jo je Jezus zapustil svojim učencem, dobi svojo konkretno uresničitev tudi v odnosu z bolniki. Družba je toliko bolj humana, kolikor bolj zna poskrbeti za svoje krhke in trpeče člane. In to zna storiti z učinkovitostjo, ki jo spodbuja bratska ljubezen. Prizadevajmo si za ta cilj in storimo to tako, da nihče ne bo ostal sam, da se nihče ne bo čutil izključenega in zapuščenega.

Vse bolnike, zdravstvene delavce in tiste, ki se žrtvujejo za trpeče, izročam Mariji, Materi usmiljenja in Zdravju bolnikov. Iz lurške votline in iz svojih nešteti svetišč po vsem svetu naj podpira našo vero in naše upanje ter nam pomaga, da bomo drug za drugega skrbeli z bratsko ljubeznijo. Vsem in vsakemu posebej iz vsega srca podeljujem svoj blagoslov.

Rim, Sv. Janez v Lateranu, 20. decembra 2020, četrta adventna nedelja

Zdravniškemu osebjju

Cel teden sem že čudno se počutil, hudo narobe je z menoj, sem slutil. Opolnoči več dihat' nisem mogel, a žene v spanju motit' nisem hotel.

Saj itak greva zjutraj do zdravnice na javljeni pregled in do resnice, da bi, kako je z mano, ugotovila - brž me je na urgenco napotila.

Še kavica – in žena me odpelje v Splošno bolnišnico v mesto Celje. Tam mi najprej testirajo korono: "Kaj nis' prej prišel," vpraša to in ono

en fejst odločen doktor, že izkušen, pogled njegov je bister in izbrušen. Na mnoge teste in meritve dajo me takšnega, nenehno me crkljajo

z injekcijami, šoki in tableto, infuzij sem prejel za celo leto in kamero pritisnili do srca, a glejte – pacient še vedno brca!

Ljubeče tukaj zame ste skrbeli dekleta, fantje, najbrž vsi veseli, da v hudi stiski se je dobro zbrihal in z vašo nego se dovolj porihotal,

da se lahko iz bolnice odpravi, družinico ljubečo spet pozdravi. Izšolalo me je tole trpljenje, da še bolj cenil bom ta dar – ŽIVLJENJE.

Pacient Blaž Jelen s Polzele

Celje, 12. oktobra 2020

Čudežna ozdravitev Amalije Chagnon v Lurdu

Janez Godec, Šmarnice iz leta 1904

foto: Adobe stock

Kip Lurške Matere Božje

Ozdravljenje Amalije Chagnon (izgovarjamo: Šanjón) iz Poitiersa (izgovarjamo: Poatjéja) je eno od najbolj znanih ozdravljenj v Lurdu. Čudež se je zgodil leta 1891 in je tako kot vsi priznani čudeži potrjen s strani številnih prič in zdravnikov.

Amalija Chagnon je prišla v Lurd 21. avgusta zjutraj in takoj popoldne že odšla na kohanje v lurško vodo. Na nogi je imela zagnojeno kost in globoko rano, ki se je zelo gnojila. Poleg tega je imela tudi vnetje sklepa v kolenu.

Ker ni mogla stati, so jo morali v vodo položiti v rjuhi. Po nekaj minutah ležanja v vodi pa je nenadoma čisto sama vstala in bila, čudežno, popolnoma brez velike rane na nogi. Kostna gniloba, rana, vnetje, zatrjenost v sklepu ... vse je bilo popolnoma ozdravljeno. Amalija si je lahko sedaj obula čevlje, ki jih ni nosila že mnogo let, in hodila brez vsakršne težave. Resničnost tega dogodka je potrdilo na stotine ljudi, zdravniki pa so izjavili, da gre za ozdravljenje, ki ga znanost ne more razložiti z naravnim

pojavom. Vsekakor pa je bilo ozdravljenje sad globoke Amalijine vere.

Amalija se je rodila 17. septembra leta 1874. Vzgojila jo je zelo pobožna mati. Iz prvih let svojega življenja je ohranila samo en spomin: ljubezen do preblažene Device Marije. »Ljubila sem jo,« tako je pripovedovala zdravniški komisiji, »in že po naravi sem do nje čutila globoko naklonjenost. Z materjo sva vsak dan molili pred Marijinim kipom. Bil je to star, častitljiv kip, edino, kar sem podedovala po starših.«

Medtem ko se je njena otroška duša odpirala Božji milosti, pa so se začela na njenem telesu kazati znamenja bolezní. Večkrat so jo bolele oči, imela je lišaje in izpuščaje. To so bili zametki hude bolezní, ki se je lotila pozneje.

Ko ji je umrla mati, je bila še zelo mlada, stara komaj 10 let. »Dobro se spominjam,« tako je pripovedovala, »kako je moja mati zadnje trenutke, ravno pred smrtjo, prosila, da bi ji brali litanije Matere Božje. Sredi litanij so za nekaj trenutkov pomolčali, da me je mati lahko potolažila. Rekla mi je: »Nikar ne jokaj, otrok moj, jaz sem srečna, grem k ljubemu Bogu in k preblaženi Devici.« Ko so z litanijami prišli do kraja, je zelo mirno izdihnila svojo dušo.«

Po materini smrti je Amalijo vzela k sebi njena teta. Ko je bila stara enajst let, pa so jo sprejeli v hišo sester Presvetega Srca v Poitiersu. Tu je leta 1886 prejela prvo sv. obhajilo. Ko se je

tisti dan vrnila iz cerkve, jo je navdala misel, da bi stopila v samostan.

Leto pozneje se je Amalije prvič lotila bolezen. Takrat je bila stara 13 let. Noga je pordečila in jo začela zelo boleti. Kost je začela gniti, pokazalo pa se je tudi vnetje v kolenu. Amalija je lahko hodila samo ob pomoči bergel, pa še to zelo težko. Mučile so jo silne bolečine. V takem stanju je 21. avgusta leta 1891 prišla v Lurd, kjer je bila deležna milosti popolne ozdravitve.

Po nekaj minutah ležanja v vodi pa je nenadoma čisto sama vstala in bila, čudežno, popolnoma brez velike rane na nogi.

Še isto leto je stopila v samostan sester Presvetega Srca in postala je goreča redovnica. V njenem življenju se lepo vidi, kako jo je Božja previdnost pripravljala in vzgajala za redovniški poklic, za katerega se je odločila s svobodnim srcem. Dobra mati ji je privzgojila ljubezen do pobožnega življenja, nato so ji vero utrdile sestre redovnice, huda bolezen pa jo je pridruževala Jezusovemu trpljenju. Njeno čudovito ozdravljenje je povzročilo, da je v njej dozorel sklep, da bo Bogu darovala vse svoje moči, ki so ji bile milostno povrnjene v Lurdu.

Osebna asistenca

Janja Blatnik

V več kot tridesetih letih svoje bolezni sem bila, predvsem v času moškeve zaposlitve, pretežni del dneva doma sama. Mnogokrat sem padla iz vozička, bila žejna ali pa sem potrebovala kakšno drugo pomoč, pa ni bilo nikogar ob meni. Leta 2018 se mi je življenje čisto spremenilo. Ob neki priložnosti sem poklicala prijateljico in ji zaupala svoje težave. Zamislila se je in mi odgovorila na najboljši možni način:

»Janja, morala boš nekaj spremeniti v svojem življenju. Tako ne gre več naprej, ker preveč trpiš. Slišala sem, da obstaja osebna asistenca v obliki ženske ali moškega, ki pomagajo nemočnim. Pokliči v Krško na socialno službo, pa ti bodo povedali.«

Osebna asistenca je namenjena tistim bolnim ali invalidnim osebam, ki želijo živeti na svojem domu, in tistim, ki jim domači ne morejo pomagati v zadostni meri, saj imajo tudi svoje opravke in delo. Sama si ne morem zamisliti, da bi zapustila hišo, ki sva jo z možem zgradila, ter odšla v dom za ostarele.

Res sem poklicala na socialno službo in dobila ustrezno strokovno uslužbenko, ki mi je prijazno razložila, kaj pomeni osebna asistenca in kdo je do nje upravičen. Po tednu dni sem dobila osebno asistenco – izvajala jo je gospa, ki pa je po slabem letu dni zbolela. Zdaj

imam eno osebno asistentko preko dneva in drugo za čas noči. Imam srečo: Z vsemi tremi smo se ujele, dobro se razumemo in z dogovorom vse naredimo.

Pred »davnimi« leti sem po moji poškodbi in nemočnemu telesu že kar dobro okrevala, vendar sem se malo tresla. Nevrologi so mi predlagali »rutinsko« operacijo glave, vendar je prišlo do napake in od takrat naprej sem bila dolgo časa negibna, brez govora, brez volje, kar se mi je pozneje po rehabilitacijah na Soči in doma malo izboljšalo. Na splošno pa sem ostala brez volje za kakršnokoli delo.

Nekega dne, ko sem bila sama doma, mi je vse skupaj prišlo preko glave. V obupu sem temu hotela narediti konec in tako rešiti trpljenje moža, otrok in sebe. Toda to mi še ni bilo namenjeno: Rešili so me. Ko sem prišla iz bolnišnice zopet domov, sem pričela razmišljati, kakšno življenje sploh lahko še imam ...?

Na prelomu tisočletja sem po obisku misijonarja dobila voljo do življenja, napolnjena sem bila z ljubeznijo in s svojimi izkušnjami sem želela pomagati ljudem. Začela sem pisati pesmi in kratke črtice, kamor sem izlivala svoje spomine, čutenja, opisovala svojo bolezen in v skoraj desetih letih izdala sedem knjig. Pet sem jih na računalnik

Foto: osebni arhiv Janje Blatnik

Janja, njena asistentka Adriana in hči Andreja

napisala sama, potem sem za nekaj časa prenehala. Nato sem s pomočjo prijateljice napisala še dve knjigi: avtobiografijo in zgodbe. Vendar me je moja težka in dolgotrajna Parkinsonova bolezen iz dneva v dan bolj utrujala, izčrpavala in mi jemala voljo, saj skoraj nisem več mogla pisati na računalnik. Vedno več je zahtevala od mene. Skoraj deset let zato nisem izdala nobene knjige.

Leta 2018 sem dobila svojo prvo osebno asistentko. Bila je zelo dobra žena, ki mi je pomagala s preprostimi nasveti, me nagovorila, da sva odšli kam na izlet, bili sva tudi na morju in moram priznati, da se mi je življenje obrnilo zelo na bolje. Začela sem zopet iskati tisto življenje, kakršnega sem imela pred boleznijo. Pisali sva in večkrat sem se lahko tudi od srca nasmejala.

Mislim, da je osebna asistenca zelo dobrodošla in da uspešno pomaga meni in gotovo tudi vsem meni podobnim pri tako težkem življenju. S pomočjo teh žensk pišem oz. jim narekujem kratke prispevke za objavo v Prijatelju ali Ognjišču. Narekujem pa tudi svoje spomine, ki mi jih ne manjka, in vse, kar mi prihaja na misel. Tako sem konec lanskega leta napisala že osmo knjigo z naslovom *In življenje teče dalje*. V moje pisanje je vloženo veliko truda in časa. In prav te moje drage asistentke mi po vseh svojih močeh resnično zelo pomagajo, da kolikor toliko še lahko prenašam to moje »tresoč« življenje.

Dragi prijatelji, dragi bolniki, če le imate možnost ostati v domačem okolju, se boste veliko bolje počutili ob pomoči osebne asistentke ali asistenta. Ne bo vam treba za vsako malenkost iskati pomoč pri preveč zaposlenih domačih ali razmišljati, da so vas domači zapustili in se vam naveličali pomagati. Ti asistenti so zelo prijazni in ustrezljivi. Vsaj zase vem, da z njihovo pomočjo mnogo lažje prenašam svoje težko življenje.

V našem primeru se moramo naučiti veliko potrpeti in le tako je življenje lepše za nas bolne, za naše domače in tudi za asistente. Zaradi svojih težav mnogokrat ne moremo prenesti vsega hudega drugače kot z dobro voljo in potrpežljivostjo. Zato se naučimo skupaj živeti življenje in gledati v prihodnost z optimizmom, v katerem naj prevladuje ljubezen in notranji mir, kar prinaša tudi srečo bolnemu in vsem okoli njega.

Spremembe v življenju

Suzana Torkar Panjtar

Življenje nam ves čas prinaša spremembe. Pregovor pravi, da so spremembe edina stalnica v življenju. Včasih so dobre, včasih slabe, največkrat pa je vse skupaj odvisno od tega, kako nanje gledamo in kako jih sprejemamo.

Svet in življenje od samega stvarjenja naprej temeljita izključno na spremembah. Bog sam nam je podaril življenje in z njim svobodno voljo, zaradi katere smo odgovorni za svoja dejanja. Ker imamo svobodno voljo, veljamo za sposobne, da se samostojno odločamo in spoprijemamo s številnimi spremembami.

Res je, da pri osebi s cerebralno paralizo življenje poteka nekoliko drugače. Svobodna volja se pri takšni osebi kaže na drugačen način, vendar pa moramo vedeti, da nam je Bog vse podaril z nekim namenom. Trdno verjamem, da imajo invalidne osebe v našem življenju večjo vlogo, kot si upamo priznati. Mogoče bi celo lahko rekli, da veljajo za najčistejše, najbolj iskrene osebe, ki jim ni težko priznati storjenega greha, ki znajo odpuščati in poslušati. Svet razumejo drugače kot mi, saj ga gledajo s preprostejšimi očmi in stvari vidijo iz drugega zornega kota. Moja hči Urška, ki ima cerebralno paralizo, je bila v Zavod CIRIUS v Vipavi vključena kot devetletna deklica. Običajno se starši z

foto: družinski arhiv

Urška z mamo Suzano in sestro Blažko

odhodom otrok od doma spoprijemajo po končani osnovni šoli. Pa še to ne vedno. Takrat so otroci stari 15 let, pa so za starše to še vedno majhni otroci. Kako potem sprejeti dejstvo, da gre otrok od tebe pri devetih letih? In to otrok, ki v bistvu potrebuje starše še bolj kot drugi otroci. Kaj dati na prvo mesto? Življenje doma, v družinskem krogu, ali življenje v zavodu, kjer bo napredek otroka mogoče večji?

Mislím, da je v tem ključnem trenutku v Urškinem življenju veliko vlogo odigrala njena vera v življenje, njeno

zaupanje življenju, ki ji je bilo dano. Poleg te vere je bila ključna tudi njena ljubezen do vseh ljudi, ki je, to si upam trditi, pristna ljubezen do vseh bratov in sester, kakršno učijo mnogi svetopisemski zgledi. To ljubezen je v svoji najgloblji notranjosti sposoben začutiti prav vsak človek.

Kmalu nas je razveselila tolažljiva novica. Urška se je lahko v Zavodu CIRIUS vključila v skupino, ki je redno enkrat tedensko obiskovala verouk pri katehistinji Lejli Irgl. Verouka se je udeleževala vseh nadaljnjih 17 let, ko je bila v Vipavi. Vedno je rada pripovedovala, kako se tam učijo novih molitvic, kako prepevajo pesmi. Veselila se je zaključka veroučnega leta, ko smo se ji z družino pridružili pri sv. maši v Vipavi. Urška ima sicer zaradi cerebralne paralize nekoliko omejene zmožnosti razumevanja težjih stvari, ampak spominjam se, kako je od otroštva naprej rada prebirala molitve iz malega molitvenika, ki ga je dobila pri prvem sv. obhajilu. Urška sicer ne zna brati, prav tako ne pisati, ampak bilo jo je res lepo opazovati, kako si je sama zamišljala stavke in se pogovarjala z Bogom. Verjamem, da jo je Bog razumel bolje, kot marsikoga, ki samo rutinsko bere molitve in se ne pogovarja s srcem.

Urška je šla od doma, a le med tednom. Ob koncu tedna je redno prihajala domov. Praznina je bila velika. Ampak Urška je vsak petek prišla domov nasmejana in vidno zadovoljna ter polna vtisov. Ob nedeljah je težko pričakovala vrnitev v Vipavo, ob petkih

pa je prav s takim pričakovanjem želela domov. To je postal njen način življenja, ki ga je odlično sprejela in zato smo ga lahko sprejeli tudi mi. Veselila se je koncev tedna, ko smo skupaj obiskali sv. mašo, posebno rada se je udeleževala ob praznikih, ko so na koru veliko peli in je bil celoten obred glasbeno obarvan.

CIRIUS Vipava je zavod, je institucija, vendar ima dušo. Z Urško smo se z vsakim letom bolj zavedali, kaj Vipava njej pravzaprav pomeni. Opazovali smo, kako jo gradi, kako raste njena zmožnost komuniciranja, izražanja čustev, kako se razvija v samozavestno dekle v mejah, ki so ji kot invalidni

foto: družinski arhiv

Urška z očetom Tončkom na Ljubljanskem maratonu

Urška doma pri delu

osebi omogočene. Zadovoljna je bila ona, zadovoljni smo bili mi. Vedno sem verjela, da nam je prav vera vsem skupaj omogočila, da smo se lažje spopadli tudi s težjimi trenutki in obenem čutili še večjo radost ob veselih trenutkih.

A kot sem že na začetku zapisala, vsaka stvar se enkrat konča. Urška bo letos dopolnila 27 let in s tem se končuje njeno bivanje v Vipavi.

Konec septembra smo bili obveščeni, da se je v varstveno delovnem centru (VDC) Stara Gora sprostilo mesto in da bi Urška lahko bila sprejeta. Odločitev je morala pasti zelo na hitro. Odločili smo se za ta korak, saj smo Urško na to pripravljali že dolgo časa. V enem tednu je bila preseljena. Nikakor nismo bili gotovi, da je bila naša odločitev prava, ampak včasih se moraš preprosto zazreti globoko vase in začititi, kaj je prav. Vsi skupaj smo verjeli, da bo Urški njena vseživljenjska vera omogočila

soočiti se s tem velikim preskokom in iz njega potegniti le najboljše. Mislili smo, da bo ritem podoben, kot ga je bila Urška vajena v Vipavi – čez teden v VDC-ju, ob koncih tedna doma. A stvari ne tečejo vedno tako, kot si jih človek zamisli in želi. Kmalu po tem, ko je bila Urška sprejeta, so v VDC-ju zaradi koronavirusa prepovedali obiske in izhode. In z Urško smo se lahko videli le preko videoklica. Marsikatera solza je stekla, a na srečo le pri nas doma. Urška je stvari neverjetno dobro sprejela.

Pravzaprav je Urška to veliko prelomnico v svojem življenju sprejela prav tako navdušeno, kot bi ji Bog ponudil neke vrste pot v svet odraslih, v katerem bo postala oseba, enakovredna svojim vrstnikom. In vsakič, ko jo vidimo in slišimo, smo potolaženi, saj je vedno dobre volje. Sprejela je novo okolje in nove ljudi. Urška živi s preprostim motivom, da se ji vsaka

stvar zgodi z razlogom, da ima torej nek smisel. In včasih si mislim, da bi se po tem motivu morali ravnati vsi ljudje, da bi lažje sprejemali svoje odločitve in se soočali s težavami, ki nam ničkolikokrat prekrizajo še tako ravne poti.

Mislim, da bo ena od stvari, ki bodo Urški v VDC-ju manjkale, prav obiskovanje verouka. Prav to jo je namreč v vseh teh 17 let v Vipavi napolnjevalo s pozitivno energijo, vero in upanjem. Po drugi strani pa verjamem, da je Urška dovolj močna, da bo vero obdržala v sebi kljub vsem zunanjim okoliščinam. Zdi se mi namreč, da je njena lastna vera veliko bolj trdna, kot vera vse naše družine. Seveda bo lahko obiskala sv. mašo ob koncih tedna doma, vendar ji zaenkrat težave s korono tega ne omogočajo. Seveda pa se zavedam, da nobena težava ne traja večno, tudi epidemija ne. Imam veliko upanje, da nas v

bližnji prihodnosti spet čaka normalno življenje.

Vesela sem, da je Urška takšna kot je, da z veseljem sprejema vse, kar ji življenje prinese, da je vedno pozitivno naravnana in nasmejana, saj je tako zanjo življenje gotovo lažje. Če bi bili vsi ljudje sposobni tako močne vere v življenje in takšnega zaupanja v smiselno ravnanje našega Stvarnika, bi nam bila marsikatera stopnja po življenjski poti olajšana.

Vsem, ki ste prebrali ta članek in na nek način spoznali Urško, želim, da bi našli svojo vero, da bi zaupali višjim silam in se vsaj do neke mere prepustili toku življenja. Na ta način vam tudi večje spremembe ne bodo povzročale stisk in strahov in lažje boste občutili ljubezen do vaših bližnjih, pa tudi do ostalih, ljubezni potrebnih ljudi.

Študentka invalidka v času koronavirusa

Agnes Kojc

Na začetku, ob razglasitvi prve epidemije, ki se je zgodila marca 2020, me je nastala situacija zelo pretresla. Sploh nisem mogla dojeti, kaj se dogaja. Za človeka, ki se kljub cerebralni paralizi in gibalni oviranosti aktivno vključuje v različne dejavnosti tako na fakulteti kot v zasebnem življenju, lahko nenadno zaprtje vseh lokalov, knjižnic in zaustavitev vseh

njemu pomembnih delčkov vsakdana, deluje kot nenadni potisk v ledeno mrzlo vodo. Ne veš, kam bi plaval, kam te bo odnesel tok, niti nisi povsem prepričan, kako je do tega sploh prišlo. Tako sem se počutila sama, verjamem pa, da je podobno doživljal marsikdo.

Šolanje na daljavo zame ni predstavljalo posebno zahtevnega tehnološkega

izziva, saj na smeri, kjer študiram, pogosto uporabljamo spletne učilnice. Pa tudi sicer se kot bodoča prevajalka in tolmačka vsakodnevno srečujem z različnimi orodji in tehnološkimi popestritvami, ki se jih moram privaditi in jih usvojiti, če želim kakovostno opravljati svoje delo.

Druga pesem pa je bila socialna distanca. Sem zelo komunikativno in odprto dekle. Zelo rada se tudi videvam s svojimi prijatelji in ljubljenimi. Korona je naenkrat prinesla s seboj zid, ki je bil nekaj popolnoma novega. Kako v takšni situaciji priti blizu sočloveku? Tu so mi v veliko pomoč družbena omrežja, ki jih kar pridno uporabljam, a moram reči, da sem na začetku bila boj sama s seboj (in ga še vedno): Sem namreč pristaš tega, da bi se moral naš čas, ki ga preživimo z elektrono in družbenimi omrežji, bistveno zmanjšati. Čeprav mi to ni vedno uspevalo, sem tudi sama poskusila kako nedeljo ali soboto preživeti brez Facebooka in Instagrama ter nenehnega pregledovanja elektronske pošte, da bi se lahko kakovostneje posvetila Bogu, sebi, bližnjim in sedanjemu trenutku. Seveda je to v tem obdobju še težje in skoraj nemogoče, saj čutim vse močnejšo potrebo, da ostajam v stiku z ljudmi. Korona me je prisilila – ali pa mi je po njej spregovoril tudi Bog – da digitalno dobo vidim ne le kot nekaj zlega, temveč poskusim v njej iskati tudi dobro. Sprašujem se, na kakšen način lahko tehnologijo uporabljamo za dobro človeku, mi kristjani pa še za širjenje Evangelija.

foto: osebni arhiv Agnes Kojc

Agnes Kojc

Potem pa je bila tu tudi »duhovna turbulenca«, kot se rada pošalim. V drugi epidemiji je še celo bolj intenzivna kot v prvi. Ni šlo zato, da bi se bala, da nas bo Bog zapustil – vera v to, da nas tudi ob najhujših preizkušnjah ne zapusti, se mi je še celo poglobila in ne dvomim več, tudi če sem v preteklosti kdaj podvomila v to. Prav tako verjamem, da ima Bog dobre razloge, zakaj je dopustil to preizkušnjo. Toda zaradi tega, ker sem le preprost človek, ki mu ni dano razumeti vsega, ne brskam po vseh možnih odgovorih, čeprav so mi po Svetem Duhu razodeti mnogoteri.

Čutim, da še ni čas, da bi vedeli točen odgovor, zakaj. Najbolje je le, da se prepustimo in se iz znamenj časa nekaj naučimo, da ne bomo delali istih napak, zaradi katerih sedaj trpimo bodisi kot posamezniki bodisi kot družba.

Moja duhovna rast v tej koronakrizi se vrti predvsem okrog tega, da še bolj pristno in živo spoznam Jezusa. Trdno ga primem za roko in se naučim verjeti, da bo vse v redu, pa čeprav ne bo po mojih pričakovanjih. Včasih nisem imela občutka, da sem vredna, da me blagoslovi, da me odreši in mi da vse in še več, kar potrebuje moja duša. V času korone sem z molitvijo, z rednim prebiranjem Svetega pisma in z meditacijami, v katerih se me je Bog živo dotaknil in kjer sem se ga dejansko naučila poslušati, okrepila vero v Boga. Vero v Nebeškega Očeta, ki me nikoli ne bo pustil na cedilu in me ima rad.

V vsakem človeku je prostor, kamor lahko Bog vstopi in se razodene v vsej svoji veličini ter milosti. Včasih moraš le pobrskati malce globlje, da ga najdeš, počistiš z njega prah napuha in vse preveč glasnega ega ter ga povabiš k sebi. Pri tem mi zelo pomaga in stoji ob strani moj duhovni spremljevalec, s katerim imava mesečne pogovore in refleksije mojega doživljanja odnosa z Bogom, z bližnjimi. Na takšen način nekoliko »kompenziram« tudi pomanjkanje sv. spovedi, čeprav se je moje hrepenenje po tem zakramentu in zakramentu sv. evharistije le še povečalo. Po

V vsakem človeku je prostor, kamor lahko Bog vstopi in se razodene v vsej svoji veličini ter milosti. Včasih moraš le pobrskati malce globlje, da ga najdeš, počistiš z njega prah napuha in vse preveč glasnega ega ter ga povabiš k sebi.

epidemiji ju bom prejemale s še večjim zavedanjem, ljubeznijo in hvaležnostjo.

In prav hvaležnost je tista, ki sem se je v tem času najbolj naučila. Bogu sem hvaležna za vsak dan svojega življenja, za preteklost, za sedanost in za prihodnost, čeprav je še ne poznam. S hvaležnostjo se mi tudi povečuje veselje do življenja in odprtost za Božje blagoslove, ki jih ni malo. In v teh časih lahko vidimo, da zdravje, družina, medosebni odnosi ter svoboda gibanja niso samoumevni, zato je prav, da smo Bogu hvaležni zanje.

Učim pa se tudi živeti in delati za soljudi, pa čeprav lahko to počnem le s pogovorom, poslušanjem in vlivanjem upanja. Ko se odpremo in živimo za druge, smo najbolj dejavne priče Njegove ljubezni. In te ljubezni v teh čudnih, a tako milostnih koronskih časih še kako potrebujemo.

Dovolj ti je moja milost ...

Cecilija

foto: Adobe stock

Letos v marcu sem zaradi shizofrenije, psihične bolezni, ki me spremlja že leta, morala že desetič v psihiatrično bolnišnico Polje. Stanje se mi je poslabšalo v času pandemije koronavirusa in liturgičnega postnega časa.

Zopet so me zaradi varnosti zvezali s pasovi za roke in noge, in sicer za nekaj dni. To je bilo na zaprtem oddelku bolnišnice. Tu bolnika oblečejo v pižamo, ker sam tega ne zmore. Vse njegove dragocene predmete, ki jih ima pri sebi (npr. prstane, uhane, verižice, ure, telefon ...), spravijo v sef. Pod ključem jih hranijo, dokler ne mine psihoza in bolnik ne pride na odprt oddelek bolnišnice, kjer mu vse stvari spet vrnejo.

Ko sem prišla na odprt oddelek, sem na svoje veliko presenečenje opazila, da sem imela na sebi verižico s čudodelno

svetinjo ter križec. Domnevam, da sem ju imela na sebi tudi ves čas, ko sem bila na zaprtem oddelku. Po tem znamenju sem vedela, da je Božja volja, da sem zopet v bolnišnici.

Običajno sem bila v bolnišnici najmanj en mesec, a tokrat je bilo drugače. Kljub precej slabemu duševnemu stanju so me iz bolnišnice odpustili že po desetih dneh. Temu so botrovale izredne razmere povezane s koronavirusom, saj je bolnišnica v tem času pokala po šivih in so zato morali spremeniti red. Zapustila sem bolnišnico, a nisem šla domov, saj so me dali v domačo oskrbo k bratovi družini, ki živi na Štajerskem.

V bolnišnici sem tudi tokrat izkusila, kako resnične so Jezusove besede, ki jih je razodel apostolu Pavlu: *»Dovolj ti je moja milost!«* Ker v bolnišnici nisem imela osebnih potrebščin, saj so morale biti v karanteni 72 ur, sem vprašala

medicinsko sestro, če ima kakšen glavnik, da bi se po tuširanju počesala. Ravno v tistem trenutku je medicinska sestra odpuščala domov neko gospo, ki je slišala mojo prošnjo. Obrnila se je k meni in rekla: »Vzemite moj glavnik, saj grem jaz danes domov.« In mi ga je podarila. Z veseljem sem ga sprejela in si razčesala mokre lasje.

Ko sem prišla v svojo sobo, sem si rekla na glas: »Še zobne ščetke nimam pri sebi.« To je slišala tudi moja cimra. Dejala mi je, da je ravno kupila dve ščetki za ceno ene in mi je eno podarila. Hvaležna in ganjena sem bila, ko sem videla, kako Bog celo po tujih ljudeh konkretno skrbi zame. Ponovno sem izkusila moč Jezusovih besed (2 Kor 12,9): *»Dovolj ti je moja milost. Moč se dopolnjuje v slabotnosti. Zato se bom zelo rad ponašal s svojimi slabotnostmi, da bi se v meni utaborila Kristusova moč.«*

V času bivanja v bolnišnici me je v nekem trenutku prevzela zelo močna želja, da bi spila kavico iz avtomata. Za to je treba plačati 25 centov, jaz pa nisem imela pri sebi niti centa. Z vero in upanjem v srcu sem si dejala, da je mogoče kdo v avtomatu pustil nekaj kredita in sem šla to tudi preverit v klet. Ne samo, da v avtomatu ni bilo denarja. Prebrskala sem tudi vse kotičke sobe, vendar nisem našla niti enega centa. Ko sem se vračala nazaj v sobo, sem si po tiho mislila, da je bila moja močna želja po kavi verjetno le močna skušnjava, ki se ji moram odreči. Ko sem že bila v sobi, je vanjo stopila moja cimra in me, ne da bi vedela za mojo željo po kavi, vljudno vprašala, če bi šla z njo na

kavo, češ, da bi ji družba prišla prav. Z veseljem sem sprejela povabilo in tako po Božji milosti prišla do željene kave. Ponovno sem v srcu zaslišala besede: *»Dovolj ti je moja milost ...«*

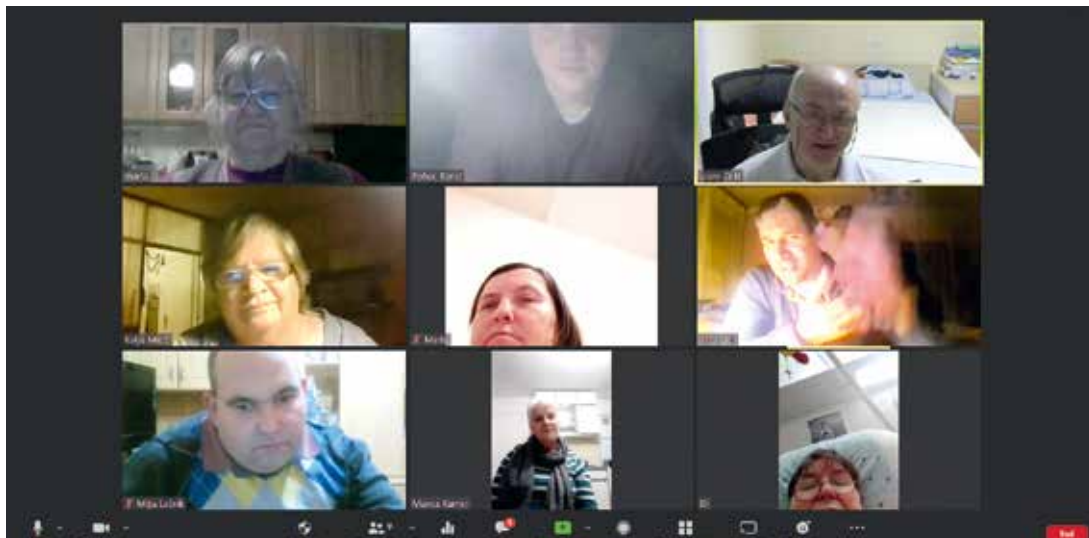
Bog dela v mojem življenju vsak dan velike in male čudeže.

Zdaj, v drugem valu koronavirusa, je čisto drugače, saj me ni več strah, da živim sama v stanovanju. Niti se ne počutim več osamljeno, saj zaupam v moč Božjih tolažilnih besed: *»Dovolj ti je moja milost ...«* Iz teh besed še sedaj črpam moč za življenje! Tako je nanoslo, da sploh ne hodim več v trgovino, saj vse, kar potrebujem, dobim ob pravem času po dobrih ljudeh. Zavestno vsak dan pokličem po telefonu domače in dve osebi iz telefonskega imenika, tako da se počutim bolj povezana z ljudmi. Tudi moji prijatelji in domači so bolj pozorni name, da ne bi spet zbolela.

Vsak dan imam možnost iti k sv. maši in prejeti Jezusa pod podobo kruha. Zavedam se, da je to v tem času privilegij, prav tako kot je privilegij prejem zakramenta sv. spovedi. Kljub vsem odpovedanim aktivnosti, ki sem se jih prej udeleževala (npr. odbojka, pevski zbor, verouk ...), sem še vedno lahko aktivna, čeprav na drugačen način. Enako velja za duhovno hrano. Vsak dan se lahko povežem preko računalnika ali telefona na program Zoom, kjer s prijatelji skupaj molimo rožni venec, kar mi ogromno pomeni. Molitev je najmočnejše orožje na tem svetu!

Molitev rožnega venca preko internetne povezave Zoom

Molitvena skupina Krščanskega bratstva

Posnetek zaslona računalnika pred začetkom molitve

Odkar je nastopila karantena in so ljudje ostali doma, imajo otroci ter tudi druge skupine srečanja preko interneta, največkrat preko programa Zoom, ki omogoča srečevanje večjega števila ljudi. Čeprav smo člani Krščanskega bratstva po večini že med starejšimi, smo tudi mi pograbili priliko, ki nam jo ponuja sodobna tehnologija. Preko računalniškega programa Zoom in pametnih telefonov smo se povezali v molitvi rožnega venca. Program Zoom nam omogoča, da na računalniškem ali telefonskem ekranu vidimo drug drugega v obraz, tako da imamo skoraj občutek, kot da smo na srečanju v živo. Sodobna znanost ustvarja res neverjetne stvari in bilo bi škoda, če jih ne bi uporabili tudi v blagor bolnikov in invalidov.

Za molitev rožnega venca smo se razdelili v dve skupini. Ena skupina ima srečanje ob 17:00, druga pa ob 18:00, tako da se po molitvi rožnega venca lahko priključimo sv. maši preko spleta. Pri molitvi se zbiramo vsak dan od ponedeljka do četrтка, v petek pa se dobimo ob 15:00 in zmolimo rožni venec Božjega usmiljenja. To je namreč ura, ko je Jezus umrl na križu in je tudi za nas, bolnike in invalide, trenutek, ko se med seboj povežemo v molitvi in darujemo svoje trpljenje za spreobrnjenje grešnikov in za odrešenje sveta. Isto Zoom povezavo pa izkoristimo tudi za petkovo druženje ob 20:00, ko si pripovedujemo dogodivščine iz svojega življenja in se nasmejimo ob kakšnem dobrem vicu. 31. decembra

smo preko Zooma skupaj tudi silvestrovali in pričakali novo leto.

Srečanja pa ne začnemo takoj z molitvijo, ampak kakšnih 20 minut porabimo za kramljanje. Veliko nam namreč pomeni, da tudi na tak način ohranjamo medsebojne stike. To je v času, ko smo zaradi karantene še bolj kot običajno izolirani drug od drugega, še posebej pomembno. Po družabnem uvodu se dogovorimo, kdo bo naprej molil posamezno desetko, nato pa se povežemo z neposrednim prenosom iz Lurda, preko katerega v živo spremljamo dogajanje pred lurško votlino, kjer je kip Lurške Marije in prostor za sv. mašo. Včasih smo pred Marijo sami, včasih pa romarji z duhovnikom ravno molijo rožni venec ali pa se daruje sv. maša. Čudovit občutek je in posebna milost, da smo lahko vsak dan pred lurško Marijo in ji izročamo svoje prošnje in zahvale. Ker je ob času molitve že tema, je votlina lepo osvetljena, tako da Marijin kip še posebno zažari v svoji belini, ki oznanja njeno brezmadežno spočetje. Molimo za družine, za duhovne poklice in po vsakem namenu, ki ga izrazi posameznik.

Nekdo je lepo zapisal: »Molite, molite nam naroča Gospa, saj v rožnem vencu

je rešitev sveta. Jezus pravi, kjer sta dva ali trije združeni v mojem imenu, sem jaz med njimi. In če Jezus z nami moli, naša molitev prodre v nebo in nebeški Oče nas bo gotovo uslišal.«

»Kako ne bi sprejela povabila, da se pridružim molitvi rožnega venca v skupini Krščanskega bratstvo! Bratstvo, kakšno lepo ime! Spoznala sem nove prijatelje, ki so mi v veliko veselje, in prišla do marsikakšnega novega spoznanja. Ob poslušanju zgodbe *Molitev pomirja*, ki nam jo je enkrat prebrala Marta, sem se naučila, kako sprejeti z ljubeznijo vse, karkoli ti življenje prinese. Hvala, Mitja in Jerica, da sta me povabila zraven!« (Marica Karner)

»Neizmerno sem srečen, da lahko vsak dan preko Zooma molim rožni venec. In to celo dvakrat! Čutim, da me vodita Nebeški Oče in Mati Marija. Vsako jutro se zbudim zelo srečen in moja prva misel je misel na Očeta, ki ga prosim, naj me varuje in vodi. Bogu hvala, da imam vero, ker bi sicer zelo težko preživljal to koronakaranteno.« (Mitja Lešnik)

»Molitev me je popolnoma sprostila in je odlična terapija za dušo in duha.« (Marta Skodlar Corn)

VABILO K SPLETNI MOLITVI

Kdor bi se želel pridružiti spletni molitvi rožnega venca pred lurško

Marijo, naj pokliče na številko **051 268 751** in se prijavi.

Za molitev nas nikoli ni preveč!

Srečno poročena

Rudi Corn in Marta Skodlar, poročena Corn

V letu 2020 se je vse spremenilo. Leto koronavirusa je prineslo osamitev Slovenije, naši družini pa pomembno življenjsko odločitev. Po 28. letih prijateljstva in medsebojnega razumevanja sva se z Rudijem odločila, da se poročiva. Zakon sva sklenila 30. maja ob navzočnosti najine hčere Judite, ki je tudi fotografirala ta najin pomemben življenjski korak. Sklenila sva, da si bova še naprej stala ob strani, si vzajemno pomagala in skrbeli, da bo tudi v prihodnje nasmešek na najinih obrazih. Hvala vsem članom Krščanskega bratstva bolnikov in invalidov, da nama stojite ob strani ter Marijinim sestram čudodelne svetinje, ki nesebično pomagajo vsem pomoči potrebnim.

Marta in Rudi

foto: družinski arhiv

Brezmadežno
Srce
Marijino,
bodi
moje
rešenje!

Presveto
Srce
Jezusovo,
bodi
moja
ljubezen!

Slovo od Pepce Bogataj

Marta Janežič

V 90. letu starosti je 19. septembra 2020 prag večnosti prestopila dolgoletna članica Krščanskega bratstva bolnikov in invalidov, PEPCA BOGATAJ. K zadnjemu počitku smo jo pospremili na domače pokopališče v Cezanjevcih pri Ljutomeru.

Pepco je v mladih letih pot iz rodne Prlekije vodila na Bokalce pri Ljubljani, kjer se je zaposlila v domu ostarelih. Ko je spoznala paraplegika Milana Bogataja in se z njim poročila, je svojo ljubezen in pomoč skazovala tudi njemu. Pa ne le njemu, na srečanjih Krščanskega bratstva je rada pomagala tudi drugim bolnikom in invalidom. Bila je veselega značaja, zelo rada je prepevala in tako povsod,

kamor je prišla, poskrbela za prijetno vzdušje. Zato so bili ljudje njene prisotnosti povsod veseli. Ko sta si z možem Milanom zgradila hišo na Kamenščaku, sta tam zakonsko srečo uživala do pred nekaj leti, ko se je Milan poslovil. Pepca je bila zelo dejavna tudi v domači župniji, kjer se je udeleževala v dobrodelnih dejavnostih, prepevala v cerkvenem pevskem zboru in vodila v cerkvi molitev. Za razne namene je veliko molila tudi doma, udeleževala pa se je tudi molitvene skupine.

Hvaležni za njen zgled in močno pričevanje za Gospoda ji želimo polnost življenja pri Bogu.

VABILO K POSVETITVI

Krščansko bratstvo vabi bolnike in invalide, da se pridružite naši skupni posvetitvi Jezusovemu in Marijinemu Srcu po sv. Ludviku Montfortskemu. Srečanja bomo imeli preko spleta, z njimi pa bomo začeli v postnem času.

Prijavite se lahko na
telefon: [031 641 227](tel:031641227) (Darinka) ali po
e-pošti: darinka.slanovec@siol.net.

Naj naše življenje in trpljenje postaneta Bogu prijetna daritev!

Slovo od Milene Škufca (roj. Naglič)

Življenje, ki je 29. 12. 2020 v Mileninem od boleznih usahlem telesu tiho ugasnilo, je silovito udarilo v zavest okoli bolniške postelje zbranih njenih najožjih svojcev – moža Mirota in štirih že odraslih otrok: Milene, Mareta, Andreja in najmlajšega Mitja. Polnih osem tednov so se otroci noč in dan vrstili ob njeni bolniški postelji, ji bogatili preostanek življenja, ji lajšali bolečine in jo bodrili v težkih trenutkih.

Starejši sodelavci Prijatelja se je verjetno še spomnite kot živahne mladenke, ki je pomagala sestri Mihelangeli pri obiskovanju bolnikov po domovih, ki je veselo stregla ob srečanjih Krščanskega bratstva bolnikov in invalidov, kot prizadevne spremljevalke invalidov na njihovem prvem romanju v Lurd ... Invalide je rada razveselila tudi s pismi, saj je kot dekle zvesto sledila zgledu sestre Mihelangele in jo skrbno posnemala kot svojo vzornico v služenju bolnim in pomoči potrebnim. To svojo izkušnjo je vedno nosila v sebi ter z njo bogatila okolico in družino.

Kot piše v Svetem pismu, število let ni merilo za to, koliko človek pusti za seboj. 64 let, kolikor jih je štela, je znala izkoristiti za to, kar je dobro, prijetno in popolno Bogu. Kar je bila in kar ostaja v spominu, še najbolje povzemajo besede, s katerimi so jo na zadnjo pot pospremili njeni otroci:

foto: družinski arhiv

Milena in mož Miro

Draga mami!

Pri Njem si, po Njegovih pašnikih hodiš, v Njegovih vodah počitka uživaš, kot si še nekaj mesecev nazaj uživala na Bledu. Z atijem sta si privoščila redok dopust kot uvod v novo neznano poglavje tvoje bolezni. 10 let si se borila z njo – pregledi, operacije, molitve, veselje, razočaranja in upanja ... vedno si imela ob sebi Gospoda in mu vse predajala. Bila si aktivna v tej borbi, kot si bila aktivna v vsem. Vedno za akcijo. Številne pobude in dogodki v župniji in skupnosti so bili tvoje delo. Bila si del veselja številnih otrok ob prihodu sv. Miklavža, spodbujala si k branju pri Slomškovem bralnem priznanju, vodila birmanske skupine, sodelovala v zakonskih skupinah, pomagala ustanoviti šolski sklad ... bila si zavedna skavtinja, vrla žena, skrbna mami in ljubeča mama.

foto: družinski arhiv

Milena pri delu z invalidi

Vzgojila si nas za to, da vidimo svet okoli sebe. Naučila si nas videti lačne, žejne, bolne, pomoči potrebne. Zato ni

bilo težko stopiti v zadnjo bitko skupaj. Z veseljem smo te 2. novembra sprejeli iz bolnišnice. Bog nam je podaril sedem lepih tednov in skupen Božični večer. Zadnjih 10 dni trpljenja pa si se zvesto oklepala Marije in Jezusa, želela si si v Njegov objem, v Njegov počitek. Mami – dober boj si bojevala, tek dokončala, vero ohranila.

Mami – tvoje telo bo tukaj, v raji pod Triglavom, ti pa boš povsod – ob kavicaх v dolini, ob skupnih druženjih – z nami boš v molitvah in verjamemo, da imamo zgoraj sedaj enega zvestega navijača več. Da tudi mi pridemo na cilj, kot je treba.

Imeli smo privilegij, da smo bili v teh dneh skupaj... Vse smo se pogovorili, vse smo si povedali, obudili smo spomine, se smejali in jokali. Hkrati žalost in veselje. Hkrati konec in začetek.

»Mami. Hvala. Radi te imamo. Počivaj v miru!«

Slovo od Rozalije Jakob

Marta Janežič

16. januarja 2021 so položili v nederje prekmurske zemlje **Rozalijo Jakob** iz Lipovec. Skoraj 50 let je minilo, kar sem ji prvič segla v roko. Še se spominjam kako nas je s. Mihelangela pripeljala v senco brajd in ljubezni družine Jakob. Rozalije se mnogi spominjajo po lepih izdelkih iz slame, ki smo jih občudovali

na razstavah ročnih del Krščanskega bratstva bolnikov in invalidov. Kot je bila zvesta in neutrudna v molitvi, tako je bila zvesta v življenju Bratstva. Zdaj nas spremlja z Božje dlani in se nas bo veselila, če bomo tudi mi sledili Jezusu, vse do našega prehoda v večnost.

Pot ob Krki

Besedilo in fotografije: Janez Medvešek

Mestna hiša v Novem mestu

Sneg je v teh novodobnih časih lahko že pravo razkošje. Leto nazaj je bilo, ko sem na spletu videl, da je Novo mesto vsaj za silo pobeljeno. Z ženo sva se hitro spravila v avto in se namenila v dolensko prestolnico. Od izvoza za Novo mesto sva peljala v smeri Bele krajine in v centru zavila proti Kandiji in Dolenjskim Toplicam. In ko sem v Kandiji ob cesti našel parkirišče, se je izjemno lep potep lahko pričel. Snega je še bilo za zimske fotografije, a sonček je že pridno skrbel, da ga je bilo iz minute v minuto manj. Vsaj na strehah.

Čudovit pogled čez Krko iz Kandije na zanimivo postavitev hišk ob Krki in zadaj na mogočno Kapiteljsko cerkev naju ne pusti ravnodušna. Če bi bilo lepše, bi bilo že kičasto, tako je lepo. Bližava se kandijskemu mostu in ga obiščeva najprej spodaj, od koder je pogled na staro mestno jedro še bolj zanimiv, potem ga prečiva, a na sredi nama ob lepotah zastane korak. Nadaljujema v center na Glavni trg, kjer so hiše postavljene v vrsti in na sredi stoji mogočna in zelo lepa Mestna hiša. Obkroživa Glavni trg, si ogledava

veliko zanimivosti in na vzhodni strani odkrijeva ulico, ki vodi na Frančiškanski trg. Čudovita cerkev je odprta in iz nje se sliši glasba. Vstopiva in ostaneva zadaj. Sv. maša se ravno končuje in lepo se vidi izjemno lep gotski oltar. Počasi zapustiva cerkev in se po krožni poti spet vrneva na Glavni trg in nazaj na kandijski most. In na koncu mosta na levi strani zagledava izjemno lep in domiseln spomenik našemu vrhunskemu telovadcu Leonu Štuklju, ki je prišel do stotih let in bil še vedno aktiven.

Vrneva se do avtomobila in se zapeljeva naprej do šmihelskega mosta, od koder je pogled na čudovito staro mestno jedro še bolj zanimiv.

Pod mostom je še nekaj snega in vidi se kar nekaj sledi spet nazaj naseljenih bobrov, ki se po travniku čez breg spuščajo v vodo. Koliko lepih fotografij nastane, ko gledava ta biser nad Krko, ve sam Bog.

In nadaljujemo v smeri za Stražo in Dolenjskih Toplic. Peljeva se ob izjemno lepi in mirni Krki in vsake toliko časa bi kar moral ustaviti, tako je lepo. In ko zagledam na oni strani Krke čudovito in slikovito vasico Zalog, to tudi storim. Kako je tu lepo! Star čoln je ob bregu, nekaj ločja, še sneg ni podel, zelena Krka pred menoj in na oni strani tako lepa vasica ...

Kmalu sva v Vavti vasi, ki jo počasi prepeljeva. Sredi vas zavijeva čez most na ono stran Krke in prispeva v novo lepo vasico Stražo. Tu pa spet ustavim.

Sledi bobrov ob reki Krki

Sv. Anton, Dolnji Kot

Tako lepega in mogočnega jezua pa že dolgo nisem videl. Uživava v lepotah starega obnovljenega mlina in jezua, preko katerega se Krka v loku vije na vzhod v smer Novega mesta, od koder sva prišla. Vzameva si čas, kajti toliko lepot na kupu ne najdeš vsak dan. Ima me, da bi šel kar naravnost v Dolenjske Toplice in še tam našel kaj lepega. A spomnim se, da je le malo naprej vasica Soteska, kjer stoji star grad in še kaj lepega. Kmalu sva v Soteski in visok hrib v ozadju za hrbtnom komajda še dovoljuje soncu, da nama lahko sije na novo lepo točko in lepote ob poti. Pri mostu ustavim in poslikam mogočen grad, ki je po neumnosti med vojno s strani partizanov postal zažgana razvalina. Ves teden je menda gorel in ljudje so iz njega kradli vse mogoče, kar jim je uspelo odnesti. Slučajno sem

pred leti delal v stanovanju in ateljeju akademskega slikarja Božidarja Jakca in povedal mi je, da so ju z Edvardom Kocbekom poklicali na komando čete, ki je taborila na nasprotnem bregu Krke, in jima dejali: »No, vidva, kulturnika, še zadnjič si oglejta grad, čez pol ure bo zagorel!« Oba sta prosila, naj tega ne naredijo, pa ni pomagalo. Zgorel je, kot še na stotine drugih po vsej Sloveniji ... Sedaj je za silo pokrit vsaj del oboda gradu. Blizu gradu je lokal in tja zavijeva na kavo. In v lokalu pri pitju kave zagledam na steni sliko stoječega gradu. Ko vidi uslužbenka, da me to zanima, me pokliče in da na mizo ključ od grajskega turna v parku, ki je še ostal cel. Pravijo mu Hudičev turn. Ne dava se prositi in odideva iz lokala v predel parka, ki je blizu gradu. Odklenem in stopiva v prostor.

Zanimiva stavba je to in pozneje je bilo vse obnovljeno. Poslikano je in v njem se sedaj občasno dogajajo poroke. Vrneva ključ, se zahvaliva ter odideva naprej v smeri Dvora. Ob cesti naju malo pred Strugo v vasi Dolnji Kot pričaka zelo lep motiv cerkve sv. Antona. Zadaj so gorce z vinogradi, spodaj pod vsem pa lepa cerkev.

In v Dvoru zopet ustaviva pri stari Auerspergovi železarni in ostankih peči za taljenje železa. Ogledava si predstavitevno tablo, zavijeva še proti muzeju čez cesto in se po ozki poti odpraviva čez most na ono stran Krke, kjer so tako lepi slapovi in kar nekaj mogočnih in podrtih mlinov.

In le malo naprej zagledam na desni oznako za Trebčo vas in zavijem v hrib.

Toliko lepega najdeva tu. Od zanimive vasice v snegu, do lepe cerkve na sredi vasi in mogočnega znamenja (že izven vasi), ki me seveda spet ustavi za lep posnetek. Le malo naprej od križa pa zagledava mogočno in obnovljeno cerkev sv. Mohorja, ki je hudo nastradala med vojno, ko je bila skoraj docela porušena.

Zadnji posnetek pa naredim v Žužemberku, kjer se že mrači. Pot domov je polepšana s tako lepimi spomini. Če kdo želi, mupošljem fotozgodbo opisane poti na njegov e-naslov. Le pišite mi na janez.medvesek@gmail.com. Potep je možen in mogoč za vse in v vseh letnih časih.

Naj vam bo lepo in toplo.

Slapovi Krke

<http://revija-prijatelj.si>

prijatelj
na internetu

<http://bratstvo.si>

kbbi
na internetu

Oddaja Prijatelj bolnikov in invalidov na Exodus TV

ponedeljek, 19. 2. 2021 - 20.00,
gost: Jože Zupančič, CM - 1. del
ponovitev v torek ob 14. uri
in v sredo ob 8. uri.

ponedeljek, 15. 3. 2021 - 20.00,
gost: Jože Zupančič, CM - 2. del
ponovitev v torek ob 14. uri
in v sredo ob 8. uri.
Vabljeni k ogledu!

Povezava na Youtube
kanal EXODUS TV

VSTANI IN HODI

ODDAJA ZA BOLNIKE, INVALIDE IN
NJIHOVE PRIJATELJE NA RADIU OGNJIŠČE

▶ **25. APRILA OB 19. URI,**
ponovitev **1. maja ob 24. uri.**

▶ **23. MAJA OB 19. URI,**
ponovitev **29. maja ob 24. uri.**

Nagradna križanka

Dne 11. februarja, šest dni pred pepelnico, bomo obhajali god Lurške Matere Božje in svetovni dan bolnikov. Zdravje je na vrhu naše lestvice vrednot, vendar se njegove dragocenosti v polnosti zavemo šele takrat, ko zbolimo. »Bolezen nas privede v tesnoba, v zaprtost vase, včasih celo v obup in v upor zoper Boga. More pa tudi napraviti človeka zrelejšega, mu pomagati, da spozna v svojem življenju to, kar ni bistveno, in se obrne k temu, kar je bistveno. Zelo pogosto sproži bolezen iskanje Boga, vrnitev k njemu,« pravi Katekizem katoliške Cerkve.

»Če je kdo med vami bolan, naj pokliče starešine Cerkve in naj nad njim molijo ter ga v Gospodovem imenu pomazilijo z oljem. In molitev vere bo rešila bolnika in Gospod ga bo okrepil; če je storil grehe, mu bodo odpuščeni,« piše v Jakobovem pismu. Mi pa smo za geslo križanke izbrali prošnjo, ki jo molimo na koncu Litanij Matere Božje.

Geslo križanke na označenih poljih prepisite na dopisnico ali karton v njeni velikosti in jo do 1. marca 2021 pošljite

na naš naslov: Dom sv. Jožef, za revijo PRIJATELJ, Plečnikova 29, 3000 Celje; s pripisom: KRIŽANKA. Hkrati izrežite in nalepite kuponček, ki je pod križanko.

Rešitev nagradne križanke št. 6/2020:

DETE NAM JE ROJENO

Nagrajenci 6/2020:

1. Marija Rozman, Pivška 2, 6230 Postojna, prejme knjigo Janeza Medveška, Potepi po Sloveniji;
2. Marija Martinjak, Češnjevk 2, 4207 Cerklje, prejme knjigo Klare Jasne Valenčič, Klic po ljubezni;
3. Lidija Jovanovič, Ul. Dušana Kvedra 39, 3230 Šentjur, prejme knjigo Janje Blatnik, In življenje teče dalje;
4. Dušanka Strniša, Pirjevčeva 1, 5250 Solkan, prejme knjigo Klare Jasne Valenčič, Z upanjem v očeh.
5. Aljaž Korošec, Prečna ulica 7, 4260 Bled, prejme knjigo Janeza Medveška, Potepi po Sloveniji.

Čestitke izžrebanim.

PRIJATELJ, revija bolnikov, invalidov in njihovih prijateljev. ISSN – 1318-7147. Izdaja: **Dom sv. Jožef - lazaristi**, Plečnikova 29, 3000 Celje. Odgovarja: Jože Planinšek (direktor). Uredništvo: **Plečnikova 29, 3000 Celje**, tel.: **059 073 805**, faks: **03 5481 596**. Spletna stran: <http://revija-prijatelj.si>. E-naslov: revija.prijatelj@rkc.si. Glavni urednik: **Borut Pohar CM**. Urednika: **Viljem Kaučič in Jure Levart**. Uredniški sodelavci iz: KBBI, Vera in luč, Vincencijeva zveza dobrote, Društvo onkoloških bolnikov ter Metka Klevišar in s. Edit Metelko. Lektorica: **Julija Lamprecht**. Uprava: **Plečnikova 29, 3000 Celje**, tel.: **059 073 800**, faks: **03 5481 596**. Izhaja dvomesečno. Cena izvoda: **2,10 €**; celoletna naročnina: 12,60 € (podporna: 25,00 €). Cena za tujino: 25,00 € (Evropa); \$ 38,00 USD, \$ 38,00 CAD, \$ 44,00 AUD (vse letalsko – zunaj Evrope). TRR pri Addiko Bank Slovenija: **SI56-3300-0000-3418-174**. Dom sv. Jožef – likovno, tehnično in pripravil za tisk: Uroš Čanžek, s. p. Tisk: Atelje 64, d. o. o. Revija spada med proizvode, za katere se na podlagi Zakona o DDV obračunava DDV po stopnji 5 %. Natisnjenih 4.800 izvodov.

					PRIJATELJ	FRANC. PISATELJ (FRANCOIS)	USTANOVA ZA BIVANJE UČENCEV	TINA TRSTENJAK	ROJSTNI KRAJ JANEZA JALNA	NEPREMOČLJIVA ŠPORTNA VETROVKA
					ŠKOFOVSKO POKRIVALO					
					SLIKAR AŽBE					
					URBAN TEXTOR			DANI OLMO		
								GORA V Z. JULIJIH		
					OBMOČJE					
Gospod Bog, vedno naj se veselimo ...					RUS. Ž. IME					
					MODNI KREATOR (CHRIST.)					
PRIJATELJ	ŽLAHTNA KOVINA (Au)	ASPEKT	ADAMOVA ŽENA	TENISAČ. (TAMARA) ZORAN OGRINC						
ZELO SLAVNA IGRALKA ALI PEVKA								RASTLINA ZA KOSMIČE	PREBIVALEC NEMČIJE	OKRASNA SREDOZEMSKA RASTLINA
MESTO NA ZAHODNI OBALI ITALIJE						1000 kg				
						SLOVENO PISMO				
ADELHAJDA (KRAJŠE)				REKA V ŠVICI				DALJŠA DOBA		
				ANGLEŠKO PIVO				OBDOLEŽENEC		
TITAN			PROSTOR ZA MEJO IGRIŠČA	VELIKAN						
SVET, KI OBDAJA ČLOVEKA								DRAMATIK (HENRIK)		
								ILKE WYLUDDA		
PRIJATELJ	GLAD	STVAREN ČLOVEK							CHARLES TRENET	
		AZIJSKI POLOSEL							TELO, KI NIHA	
MAŠČOBNO TKIVO PRI GOVEDU				FIZIK (ISAAC)						MESTO NA SEVEROVZHODU BRAZILIJE
				ZLATNINA NA TELESU						ANDREJ RUBLJOV
VELIK TROPSKI SADEŽ								OZEK PAS MORJA MED KOPNIMA		
VELIKA AVSTRALSKA PAPIGA								SKLADAT. (FRANZ)		
								NOVOZEL PAPIGA		
OLGA GRACELJ			KITAGAVA UTAMARO			KANOVO OZEMLJE				NIKOLA TESLA
			ŽAN KRANJEC			ČRT KANONI				
MASNO SREDIŠČE								VNEMA ZA DELO, POLET		
OBMOČJE OKOLI SEVERNEGA TEČAJA								AMERIŠKI OROŽAR. MOJSTER (SAMUEL)		

**MOLITVENI NAMENI
SVETEGA OČETA
ZAUPANI NJEGOVI
SVETOVNI MREŽI
MOLITVE
(APOSTOLAT MOLITVE)**

FEBRUAR

**Splošni molitveni namen:
Nasilje nad ženskami**

**Molimo za ženske, žrtve
nasilja, da bi jih družba
zaščitila, upoštevala in
prisluhnila njihovemu
trpljenju.**

MAREC

**Molitveni namen
za evangelizacijo:
Zakrament sprave**

**Molimo, da bi z bolj
poglobljenim doživljanjem
zakramenta sprave okusili
neskončno Božje usmiljenje.**

Božji služabnik
Alojz Kozar
1915 - 2003

MOLITEV ZA BEATIFIKACIJO

*Sveti troedini Bog, Oče, Sin in Sveti Duh,
hvala ti za duhovnika Alojzija Kozarja,
ki je z vso svojo ljubeznijo gradil tvoje svetišče in vodil ljudi k tebi.*

*S pisano in govorjeno besedo, s svojo pokončno držo
je v ljudeh krepil neuničljivo upanje, poživiljal vero in vnmal ljubezen.*

*Zaupno je častil Marijo, ki je Vnebovzeta.
Naj pred vesoljno Cerkvijo doseže čast oltarja. Po Kristusu, našem Gospodu.
Amen.*

Očenaš ... Zdrava Marija ... Slava Očetu ...

Dobri Bog, po priprošnji duhovnika Alojzija Kozarja nam (mi) podeli milost ...

*Božji služabnik Alojz Kozar je bil »zavzet dušni pastir, odličен vzgojitelj,
graditelj cerkva, pisatelj s srcem, glasbenik s posluhom,« kot piše na spomeniku
pred župnijsko cerkvijo v Odrancih. Predvsem pa človek, ki je bil trdno naslonjen
na Boga, zato je lahko v ljudeh krepil upanje, ki je neuničljivo.*

**Uslišanja na priprošnjo Božjega služabnika Alojzija Kozarja
sporočite na postulatura.kozar@gmail.com**

Več informacij: www.lojzekozar.si